

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

ANTALYA SU VE ATIK SU İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

2022 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Kasım 2023

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	3
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	12
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	12
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	12
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	13
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	14
7.	DENETİM BULGULARI.....	15
8.	EKLER.....	62

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	5
Tablo 2:2022 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	6
Tablo 3: 2022 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	7
Tablo 4: 2022 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu.....	7
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri.....	8
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri.....	9
Tablo 7: ASAT'ın Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	10
Tablo 8: Kurum Şirketinin Hissedarı Olduğu Şirketler	10
Tablo 9: Antalya ve İlçelerinde Üretilen Suyun Kayıp Kaçak Oranı.....	16
Tablo 10: Faturalandırılan Atıksu Debileri ile Artılan Atıksu Debilerinin Karşılaştırılması .	24

KISALTMALAR

ALDAŞ AŞ	: Aldaş Altyapı Yönetim Danışmanlık Mühendislik Hizmetleri Elektrik Enerjisi Yapı Elemanları Üretimi İnşaat Taahhüt Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi
ASAT	: Antalya Su ve Atıksu İdaresi Genel Müdürlüğü
AŞ	: Anonim Şirketi
EKAP	: Elektronik Kamu Alımları Platformu
İSKİ	: İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü
İŞKUR	: Türkiye İş Kurumu
KDV	: Katma Değer Vergisi
KHK	: Kanun Hükmünde Kararname
MKE	: Makine ve Kimya Endüstrisi Anonim Şirketi
SCADA	: Veri Kontrol ve İzleme Sistemi
SGK	: Sosyal Güvenlik Kurumu
TL	: Türk Lirası

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. Diğer Bulgular

1. İlk Madde ve Malzeme Hesabının Gerçeği Yansıtması
2. İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıp Kaçak Oranının Yüksek Olması
3. Kurum Alacaklarına Yönelik Tahsilat ve Takibat Süreçlerinin Etkin Olarak İşletilmemesi
4. Faturalandırılan Atıksu Miktarı ile Arıtılan Atıksu Miktarı Arasında Önemli Farklılıkların Bulunması
5. Su ve Atıksu Tarife Tespit ve Hesabının Maliyetlere Dayalı Olarak Yapılmaması
6. Mesken Abonesi Olarak Faturalandırılan Ancak Ticari Faaliyet Gösteren Kişilerin Aboneliklerinin Hatalı Belirlenmesi
7. Günübürlük ya da Apart Olarak Kiralanan Yerlerin Mesken Abonesi Olarak Belirlenmesi
8. Tarifeler Yönetmeliği'ne Uygun Düşmeyen Aboneliklerin Bulunması
9. Su Kayıpları Teknik Usuller Tebliği'nde Öngörülen Bazı Uygulamalarda Eksikler Bulunması
10. Yağmur Sularının Uzaklaştırılması ve Dere Islahı İşlemleri İçin Yapılan Harcamaların Büyükşehir Belediyesinden Tahsilatının Yapılmaması
11. İdarenin Görev ve Sorumluluk Alanına Girmeyen İş Üstlenmesi ve Yapılan Harcamaların Antalya Büyükşehir Belediyesinden Tahsil Edilmemesi
12. İdarenin Mülkiyetinde veya Sorumluluğunda Bulunan Bazı Taşınmazların Fiili İşgal Altında Olması
13. Taşınırlar İçin Yapılan Değer Artırıcı Harcamaların İlgili Varlığın Kayıtlı Değerine Eklenmemesi
14. Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması

15. Yapım İşlerinde Uygulama Projesi veya Kesin Proje Hazırlama Zorunluluğuna Uymadan Ön Proje Üzerinden İhaleye Çıkılması
16. Yapım İŞi İhalelerinde Mahal Listeleri Hazırlanmadan İhaleye Çıkılması
17. Bütün Riskler (All Risk) Sigorta Poliçelerinin Güncellenmemesi ve Öngörülen Riskleri Karşılammaması
18. Belli Süreyi Gerektiren Hizmet ve Yapım İşleri Kapsamındaki Doğrudan Temin Alımlarında Sözleşme İmzalanmaması
19. Kurum Araçlarının Mevzuatta Yer Almayan Kişi ve Kurumlara Kullanırılması
20. İdarenin Mülkiyetinde veya Tasarrufundaki Araçların Denetimini Sağlayacak Araç Takip Sisteminin Bulunmaması
21. Hurda İşlemlerinin Sağlıklı Bir Şekilde Yürümesini Sağlayacak Hurda Yönetim Sistemi Kurulmaması
22. Genel İdare Esaslarına Göre Yürütülmesi Gereken Asli ve Sürekli Vazifelerin İşçi Personel Tarafından Yerine Getirilmesi
23. Kurum Yönetim Kurulu Üyesinin Başka Bir Kuruluşta Görev ve Ücret Alması
24. Görev ve Yetkisi Bulunmayan Daire Başkanı Kadrolarına Atama Yapılması
25. Sözleşmeli Avukatlara Ödenen Vekalet Ücretlerinin Sigorta Primine Tabi Tutulmaması
26. Arazi Tazminatı Ödemelerinde Mevzuata Uygun Hareket Edilmemesi
27. İşçilerin Kanunda Belirtilen Yıllık İzinlerinin Kullanırılmaması
28. Sosyal Denge Sözleşmesinin Konusu Dışında Hükümler İçermesi
29. İlave Tediye Ödemelerinin Aylara Bölünerek Ödenmesi
30. İçme Suyu ve Atık Su Arıtma Tesislerinde Kullanılan Elektrik Abone Grubu Tarifesinin Uygun Belirlenmemesi

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Antalya Su ve Atıksu İdaresi (ASAT) Genel Müdürlüğü, Bakanlar Kurulunun 18.02.1995 tarih ve 94/6516 sayılı kararı ile kurulmuştur. ASAT Genel Müdürlüğü, Antalya Büyükşehir Belediyesine bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz bir kuruluştur.

Bakanlar Kurulu kararının yayımlandığı tarihten sonra çalışmalarına başlayan Genel Müdürlük, 1995 yılı itibariyle teşkilatlanmasını tamamlayarak hizmete başlamıştır.

6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile hizmet sınırları, il mülki sınırlarına genişletilmiştir. Antalya Büyükşehir Belediyesinin il mülki sınırları içerisinde bulunan tüm ilçe ve mahalleler ASAT Genel Müdürlüğünün hizmet alanı kapsamındadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde mahalli idare; yetkileri belirli bir coğrafi alan ve hizmetlerle sınırlı olarak kamusal faaliyet gösteren belediye, il özel idaresi ile bunlara bağlı veya bunların kurdukları veya üye oldukları birlik ve idare olarak tanımlanmıştır. Buna göre ASAT bağlı idare olarak Antalya Büyükşehir Belediyesi tarafından kurulduğundan mahalli idare olup 5018 sayılı Kanun hükümlerine tabidir.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un Ek 5'inci maddesinde yer alan; *“Bu Kanun diğer büyükşehir belediyelerinde de uygulanır.”* hükmü gereğince ASAT Genel Müdürlüğü faaliyetlerini 2560 sayılı Kanun'da belirtilen esaslar dahilinde yürütmektedir.

Genel Müdürlüğün görev, yetki ve sorumlulukları 2560 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre, ana başlıklar itibarıyla, Genel Müdürlüğün yetki, görev ve sorumlulukları şunlardır:

İçme, kullanma ve endüstri suyu ihtiyaçlarının her türlü yeraltı ve yerüstü kaynaklarından sağlanması ve ihtiyaç sahiplerine dağıtılması için; kaynaklardan abonelere ulaşıncaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak, bu projelere göre tesisleri kurmak veya kurdurmak, kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek,

Kullanılmış sular ile yağış sularının toplanması, yerleşim yerlerinden uzaklaştırılması ve zararsız bir biçimde boşaltma yerine ulaştırılması veya bu sulardan yeniden yararlanılması için abonelerden başlanarak bu suların toplanacakları veya bırakacakları noktaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak; gerektiğinde bu projelere göre tesisleri kurmak ya da kurdurmak; kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek,

Bölge içindeki su kaynaklarının, deniz, göl, akarsu kıyılarının ve yeraltı sularının kullanılmış sularla ve endüstri artıkları ile kirletilmesini, bu kaynaklarda suların kaybına veya azalmasına yol açacak tesisi kurulmasını ve bu tür faaliyetlerde bulunulmasını önlemek, bu konuda her türlü teknik, idari ve hukuki tedbiri almak,

Su ve kanalizasyon hizmetleri konusunda hizmet alanı içindeki belediyelere verilen görevleri yürütmek ve bu konulardaki yetkileri kullanmak,

Her türlü taşınır ve taşınmaz malı satın almak, kiralamak, ekonomik değeri kalmamış araç ve gereçleri satmak, su ve kanalizasyon idaresinin hizmetleriyle ilgili tesisleri doğrudan doğruya yahut diğer kamu veya özel kuruluşlarla ortak olarak kurmak ve işletmek, bu maksatla kurulmuş veya kurulmakta olan tesislere iştirak etmektir.

Diğer yandan, mahalli idarelerin görev ve sorumluluklarının takibinde İçişleri Bakanlığı ile birlikte Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilendirilmiştir. Mahalli idarelerin; denetim ve soruşturma faaliyetleri İçişleri Bakanlığının, bu idarelerin iş ve işlemlerine dair mevzuatla verilen görevlerin ve hizmetlerin takibi gibi faaliyetler ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının (Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü) yetkisindedir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

2560 sayılı Kanun'da su ve kanalizasyon idarelerinin organları; genel kurul, yönetim kurulu, denetçiler ve genel müdürlük olarak sayılmıştır.

Bahsi geçen Kanun'un 4'üncü maddesine göre Antalya Büyükşehir Belediye Meclisi, ASAT Genel Kurulu olarak görevli ve yetkilidir. Ayrıca Genel Kurul, Antalya Büyükşehir Belediye Başkanının görüşülmesini önerdiği işleri görüşüp karara bağlar.

Yönetim Kurulu, bir başkanla beş üyeden oluşur. büyükşehir belediye başkanı yönetim

kurulunun başkanıdır. Belediye başkanının bulunmaması halinde, genel müdür yönetim kuruluna başkanlık eder. Genel müdür ile genel müdür yardımcılardan hizmette en eski olanı, hizmette eşitlik halinde yaşlı bulunan yönetim kurulunun tabii üyesidirler. Yönetim kurulunun diğer üç üyesi büyükşehir belediye başkanının teklifi ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının onayı ile atanır.

Daire başkanları, teftiş ve kontrol kurulu başkanı ve 1'inci hukuk müşaviri genel müdürün teklifi, yönetim kurulunun kararı ve büyükşehir belediye başkanının onayı ile müdürler, teknik elemanlar, avukatlar, müfettişler, daire başkan yardımcıları ve doktorlar genel müdürün teklifi üzerine yönetim kurulu kararı ile su ve kanalizasyon idaresinin diğer personeli genel müdür tarafından atanmaktadır.

ASAT Genel Müdürlüğü personeline ilişkin bir diğer düzenleme 5393 sayılı Belediye Kanun'un 49'uncu maddesinde yer almaktadır. Buna göre norm kadro ilke ve standartları Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kararlaştırılır ve kurum norm kadroları bu ilke ve standartlar çerçevesinde belediye meclisi kararıyla belirlenir.

ASAT Genel Müdürlüğünde çalışan memurlar 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi olup sözleşmeli personel ise 657 sayılı Kanun'un 4/B maddesi ile 5393 sayılı Kanun'un 49'ncü maddesine göre çalıştırılmaktadır. İşçiler 1475 ve 4857 sayılı İş Kanunlarına ve 696 sayılı KHK kapsamında çalıştırılanlar da 696 sayılı KHK ile 1475 ve 4857 sayılı İş Kanunlarına tabi olup tüm personelin sosyal güvenlik işlemleri 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca gerçekleştirilmektedir.

ASAT hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan personele ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	1.067	393
Sözleşmeli Personel		141
Kadrolu İşçi	516	366
Geçici İşçi		49
Toplam	1.583	949
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel		1.775

ASAT'ın doğrudan hissedarı olduğu 1 adet şirket bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 4'üncü maddesinde mahalli idare; yetkileri belirli bir coğrafi alan ve hizmetlerle sınırlı olarak kamusal faaliyet gösteren belediye, il özel idaresi ile bunlara bağlı veya bunların kurdukları veya üye oldukları birlik ve idare olarak tanımlanmıştır. Buna göre ASAT bağlı idare olarak Antalya Büyükşehir Belediyesi tarafından kurulduğundan mahalli idare olup 5018 sayılı Kanun hükümlerine tabidir.

5018 sayılı Kanun'un 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır.

Mahalli idareler bütçe işlemlerini 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda yer alan bütçe ilkeleri doğrultusunda, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirmektedir.

ASAT'ın 2022 yılı bütçe ödenekleri, bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2:2022 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

E-Kod1	Giderin Türü	Geçen Yıldan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe ile Verilen Ödenek (TL)	Eklene / Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
01	Personel Giderleri	0,00	212.730.000,00	8.350.000,00	221.080.000,00	207.952.139,78	13.127.860,22	0,00
02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	0,00	34.316.000,00	698.000,00	35.014.000,00	33.369.211,98	1.644.788,02	0,00
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	0,00	1.960.418.000,00	445.487.000,00	2.405.905.000,00	2.365.787.480,01	31.232.519,99	8.885.000,00
04	Faiz Giderleri	0,00	70.745.000,00	3.843.000,00	74.588.000,00	70.989.654,89	3.598.345,11	0,00
05	Cari Transferler	0,00	32.785.000,00	6.155.000,00	38.940.000,00	38.206.592,38	733.407,62	0,00
06	Sermaye Giderleri	38.386.000,00	1.728.961.000,00	-293.108.000,00	1.474.239.000,00	1.197.696.601,09	135.427.398,91	141.115.000,00
07	Sermaye Transferleri	0,00	0,00	28.620.000,00	28.620.000,00	28.620.000,00	0,00	0,00
09	Yedek Ödenek	0,00	200.045.000,00	-200.045.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam		38.386.000,00	4.240.000.000,00	0,00	4.278.386.000,00	3.942.621.680,13	185.764.319,87	150.000.000,00

ASAT'ın 2022 mali yılı bütçesi ile 4.240.000.000,00 TL ödenek öngörülmüş olup önceki yıldan devreden 38.386.000,00 TL ödenekle birlikte 2022 yılı ödenek toplamı

4.278.386.000,00 TL olmuştur. Yıl içinde 3.942.621.680,13 TL bütçe gideri yapılmış, 185.764.319,87 TL ödenek iptal edilmiş, kalan 150.000.000,00 TL ödenek ise 2023 yılına devretmiştir.

Tablo 3: 2022 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	2.717.023.000,00	3.274.321.161,19	3.317.547,83	3.271.003.613,36	120,39
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	35.000.000,00	28.565.820,52	0,00	28.565.820,52	81,62
05- Diğer Gelirler	591.471.000,00	559.903.757,13	644.834,03	559.258.923,10	94,55
06- Sermaye Gelirleri	93.935.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
08-Alacaklardan Tahsilat	80.781.000,00	39.171.784,16	0	39.171.784,16	48,49
09- Red ve İadeler	4.210.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	3.514.000.000,00	3.901.962.523,00	3.962.381,86	3.898.000.141,14	110,93

Buna göre 2022 yılında net bütçe geliri %110,93 seviyesinde gerçekleşmiştir. Vergi gelirleri %0, Alınan Bağış ve Yardımlar %81,62, Sermaye Gelirleri ise %0,00 seviyesiyle beklenenin altında gerçekleşmiştir. Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri ise beklenenin üstünde %120,39 seviyesinde gerçekleşerek Kurum bütçe gelirlerine yönelik tahminden daha yüksek gerçekleşmesine katkıda bulunmuştur. Kurum, tabi olduğu mevzuat gereği vergi tahsilatı yapmamaktadır.

Tablo 4: 2022 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Toplam Ödenek (Devreden, Başlangıç, Ek) (TL)	Net Ödenek (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	212.730.000,00	221.080.000,00	207.952.139,78	94,06
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	34.316.000,00	35.014.000,00	33.369.211,98	95,30
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1.960.418.000,00	2.405.905.000,00	2.365.787.480,01	98,33
04- Faiz Gideri	70.745.000,00	74.588.000,00	70.989.654,89	95,18

05- Cari Transferler	32.785.000,00	38.940.000,00	38.206.592,38	98,12
06- Sermaye Giderleri	1.767.347.000,00	1.474.239.000,00	1.197.696.601,09	81,24
07- Sermaye Transferleri	0,00	28.620.000,00	28.620.000,00	100,00
09- Yedek Ödenekler	200.045.000,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	4.278.386.000,00	4.278.386.000,00	3.942.621.680,13	92,15

Buna göre 2022 yılında bütçe giderleri %92,15 seviyesinde gerçekleşmiştir. Başlangıç bütçesinde öngörülen tutarın altında gider gerçekleşmesi olmuştur. Sermaye giderlerinin beklenenin altında %81,24 seviyesinde gerçekleşmesi, bütçe giderlerine olumlu katkı sunmuştur. Sermaye transferleri hariç diğer gider kalemleri de beklenenin altında gerçekleşmiştir.

ASAT'ın bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2020 Yılı (TL)	2021 Yılı (TL)	2022 Yılı (TL)	2021-2020 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2022-2021 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
	(A)	(B)	(C)		
Vergi Gelirleri	0,00	0,00	0,00	0	0
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	809.035.696,90	1.258.371.556,92	3.274.321.161,19	56	160
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	25.152.337,84	175.966,73	28.565.820,52	-99	16.134
Diğer Gelirler	251.543.587,08	294.304.529,03	559.903.757,13	17	90
Sermaye Gelirleri	15.976,52	13.327,59	0,00	-17	-100
Alacaklardan Tahsilat	2.595.322,03	82.050.640,01	39.171.784,16	3061	-52
Toplam	1.088.342.920,37	1.634.916.020,28	3.901.962.523,00	50	139
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	1.822.000,75	2.346.043,58	3.962.381,86	29	69
Net Toplam	1.086.520.919,62	1.632.569.976,70	3.898.000.141,14	50	139

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2022 yılında gelirler bir önceki yıla göre 2.267.046.502,72 TL'lik (%139) artış göstermiştir. Bu çerçevede; sermaye gelirlerinde 13.327,59 TL (%100), alacaklardan tahsilat kaleminde ise 42.878.855,85 TL (%52) tutarında

azalış olmuş; teşebbüs ve mülkiyet gelirlerinde 2.015.949.604,27 TL (%160), diğer gelirlerde 265.599.228,1 TL (%90) ve alınan bağış ve yardım ile özel gelirlerde ise 28.389.853,79 TL (%16.134) tutarlarındaki artışlar toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur. Artış büyük oranda teşebbüs ve mülkiyet gelirleri ile alınan bağış ve yardım ile özel gelir kalemleri sonucunda oluşmuştur.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2020 Yılı (TL)	2021 Yılı (TL)	2022 Yılı (TL)	2021-2020 Değişim Oranı (%)	2022-2021 Değişim Oranı (%)
	(A)	(B)	(C)	[D=(B-A)/A]	[E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	124.569.260,04	137.341.413,35	207.952.139,78	10	51
SGK Devlet Prim Giderleri	21.948.295,17	24.048.681,76	33.369.211,98	10	39
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	589.100.300,10	796.925.171,34	2.365.787.480,01	35	197
Faiz Giderleri	68.140.507,36	96.875.289,41	70.989.654,89	42	-27
Cari Transferler	9.535.054,87	14.314.945,65	38.206.592,38	50	167
Sermaye Giderleri	302.581.696,14	559.587.051,90	1.197.696.601,09	85	114
Sermaye Transferleri	0,00	0,00	28.620.000,00	0	100
Toplam	1.115.875.113,68	1.629.092.553,41	3.942.621.680,13	46	142

ASAT'ın bütçe giderleri toplamı, 2022 yılında 2021 yılına göre 2.313.529.126,72 TL (%142) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; 2022 yılında personel giderlerinin 70.610.726,43 TL (%51) arttığı görülmektedir. Mal ve hizmet alım giderlerinde 1.568.862.308,67 TL'lik (%197) artış, sermaye giderlerinde 638.109.549,19 TL'lik (%114) artış, faiz giderlerinde ise 25.885.634,52 TL'lik (%27) azalış olmuştur. Artış büyük oranda mal alım ve hizmet alımları ile sermaye gider kalemleri sonucunda oluşmuştur.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın ASAT'ın faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2022 yılı Faaliyet Gideri 3.679.521.281,90 TL, Faaliyet Geliri 4.581.411.474,14 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ise 901.890.192,24 TL olarak gerçekleşmiştir.

ASAT'ın doğrudan hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir:

Tablo 7: ASAT'ın Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	ASAT'ın Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı %
1	Aldaş Altyapı Yön. ve Dan. Hiz. San. ve Tic. AŞ	33.000.000,00	31.482.000,00	95,40

Tablo 8: Kurum Şirketinin Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Hissedar Olan Şirket	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	ALDAŞ AŞ'nin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı %
1	ASAT İnsan Kaynakları AŞ	Aldaş Altyapı Yön. ve Dan. Hiz. San. ve Tic. AŞ	50.000,00	50.000,00	100

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

ASAT'ın muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
 - 1) Bilanço
 - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
 - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
 - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
 - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
 - 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
 - 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim

hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence

elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir. İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterlidir. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası, tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur. Hassas görevlere ilişkin prosedürler, tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan, zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur. İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır. İdare iç kontrol risklerini tam ve doğru şekilde belirlemiştir. Risklerin değerlendirilmesine yönelik çalışma (*risklerin gerçekleşme ihtimali-olası etkisi belirlenerek önem düzeyine karar verme*) yapılmıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmıştır ve personele duyurulmuştur. İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır.

İdarede yapılan görevlendirmelerde, bunları farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur. İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri ve sorumluları belirlenmiştir. Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’a uygun olarak kurulmuş ancak harcama birimleri tarafından ön mali kontrol yapılmak üzere Mali Hizmetler Daire Başkanlığına gönderilen işlemler üzerinde yapılan incelemelerde, düzenlenen görüş yazılarının ayrıntı ve gerekçelere yer verilmesi açısından iyileştirilmesi gerekmektedir. Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcuttur ancak düzenlenen görüş yazıları açısından eksiklikleri vardır.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevcuttur ve içerik olarak Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği’ne uygundur.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi, yılda en az bir kez değerlendirilmekte ve değerlendirme sonuçları İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlanmaktadır. Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmuş olup 3 adet iç denetçi kadrosu bulunmaktadır. Bu kadrolardan 1’i doludur. İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim ve raporlama çalışmaları mevcuttur.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Antalya Su ve Atıksu İdaresi Genel Müdürlüğünün 2022 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: İlk Madde ve Malzeme Hesabının Gerçeği Yansıtması

Kurum hizmet alanında kullanılan malzemelere yönelik kayıtların gerçeği yansıtmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabı'nın niteliğinin anlatıldığı 115'inci maddesinde; bu hesabın, kurumlarca satılmak, üretimde veya diğer faaliyetlerde kullanılmak ya da tüketilmek üzere edinilen ilk madde ve malzeme, yarı mamul, mamul, ticari mal, artık ve hurda gibi bir yıl veya faaliyet dönemi içinde tüketilecek veya paraya çevrilecek varlıkların izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiş olup,

Hesabın işleyişine yönelik 116'ncı maddesinde ise; tüketilmek amacıyla kamu idaresinin ilgili birimlerine verilen veya kullanılan ilk madde ve malzemelerin bu hesaba alacak, 630 Giderler hesabına borç kaydedileceği ifade edilmiştir.

Kurum hesap ve işlemlerine yönelik merkez ve ilçelerde bulunan depolarda yerinde denetim faaliyeti gerçekleştirilmiş olup bu kapsamda 2014 yılında Güney Antalya Alt Yapı ve Turizmi Geliştirme Birliği uhdesinde iken ASAT Kemer Şube Müdürlüğüne devrolan ve akabinde Kurum hizmetlerinde kullanılmak üzere diğer depolara intikali sağlanan yaklaşık 55 tıra yüklenen malzemenin çıkış kayıtlarının yapılmayarak halen ilçe ambar kayıtlarında yer aldığı görülmüş olup,

Bu sebeple Kuruma ait mali rapor ve tablolarda 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabının gerçeği yansıtmadığı, yaklaşık değeri 2.399.690,97 TL olan mal ve malzemenin fiziki olarak bulunmamasına rağmen kayıtlarda yer aldığı tespit edilmiştir. Denetim tespiti sonrasında

Kurum tarafından düzeltici kayıtların yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak mali rapor ve tablolar, 150 İlk Madde ve Malzemeler Hesabına yönelik doğru ve güvenilir bilgi sunmamaktadır. Kurum tarafından ilgili hesabın gerçek durumunu yansıtacak muhasebe kayıtlarının yapılmasına yönelik anılan Yönetmelik hükümleri doğrultusunda hareket edilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıp Kaçak Oranının Yüksek Olması

Antalya il genelinde içme ve kullanma sularının temin ve dağıtım sistemlerindeki su kayıp ve kaçaklarının yüksek olduğu görülmüştür.

İçme ve kullanma suyunun etkin ve verimli kullanılması için su temin ve dağıtım sistemlerindeki kayıplarının azaltılması ve kontrolü amacıyla 8 Mayıs 2014 tarihinde çıkarılan İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği'nin "Su Kayıplarının Azaltılması" başlıklı 9'uncu maddesine göre; idareler su kayıp oranlarını, büyükşehir ve il belediyelerinde 2019 yılı Mayıs ayına kadar en fazla %30 düzeyine indirmekle yükümlüdürler ifadesi, 2019 yılında yapılan değişiklikle büyükşehir belediyelerinin su kayıplarını 2023 yılına kadar en fazla %30, 2028 yılına kadar ise en fazla %25 düzeyine indirmekle yükümlü oldukları şeklinde değiştirilmiştir.

Kurum hesap ve işlemleri üzerinde inceleme yapmak üzere Abone İşleri Dairesi Başkanlığından yıl boyunca faturaya bağlanan m³ cinsinden su miktarları alınmış olup, Su Şebeke ve Arıtma Tesisleri Dairesi Başkanlığı Scada Şube Müdürlüğünden 2022 yılında Antalya ve ilçelerinde içme ve kullanmaya yönelik üretilen su miktarları temin edilerek karşılaştırılmıştır.

Tablo 9: Antalya ve İlçelerinde Üretilen Suyun Kayıp Kaçak Oranı

Su Verileri / Yıl	Üretilen Su Miktarı (m ³ / Yıl)	Faturalandırılan Su Miktarı (m ³ / Yıl)	Kayıp Kaçak Oranı (%)
Merkez	165.589.152	83.700.934	49,4
Akseki	1.579.440	705.834	55,3
Alanya	34.825.520	23.361.397	32,9
Demre	2.647.120	1.669.990	36,9
Elmalı	5.401.840	3.010.847	44,2
Finike	4.376.300	2.817.732	35,6
Gazipaşa	3.995.080	2.635.799	34
Gündoğmuş	663.520	345.351	48
İbradı	351.420	192.199	45,3

Kaş	11.341.480	7.212.625	36,4
Kemer	13.847.120	9.461.284	31,6
Korkuteli	7.204.820	4.746.739	34,1
Kumluca	8.281.320	4.979.639	39,8
Manavgat	44.211.920	28.642.228	35,2
Serik	37.925.240	25.302.176	33,2
Toplam	342.241.292	198.784.774	41,9

Tablodaki verilerden anlaşılacağı üzere, Kurumun su temin ve dağıtım sistemlerinde, beş ilçeden (Aksu, Döşemealtı, Kepez, Konyaaltı ve Muratpaşa) oluşan Antalya merkezi ile üç ilçenin %40'ın üzerinde, diğer 11 ilçenin ise %30'un üzerinde kayıp kaçakları olduğu bu haliyle söz konusu oranların, anılan Yönetmelik'teki seviyelerin oldukça üzerinde seyrettiği görülmektedir.

Tarım ve Orman Bakanlığı Su Yönetimi Genel Müdürlüğü tarafından çıkarılan 2021/47 sayılı İçme Suyu Sistemlerindeki Su Kayıplarının Azaltılmasına Yönelik İş Termin Planı Genelgesi ve Eki Kılavuzda; Su Kayıp Yönetimi Biriminin Kurulması ve bu faaliyetleri sürdürülebilir bir şekilde yapabilmesi için personel sayısı ve niteliğinin iyileştirilmesi ile teknik altyapının ekipman ve teçhizat bakımından geliştirilmesinin su kayıplarının azaltılması konusunda önemli olduğu belirtilmiştir.

Bu itibarla; içme ve kullanma suyuna yönelik kayıp ve kaçakların önlenmesi için ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda, SCADA sistemine veri aktarması için debimetrelerin kullanılmaya başlanması dahil su temin ve dağıtım sistemlerine yönelik kontrol mekanizmalarının kurulması gerekmektedir.

BULGU 3: Kurum Alacaklarına Yönelik Tahsilat ve Takibat Süreçlerinin Etkin Olarak İşletilmemesi

Kurum alacaklarına yönelik tahsilat ve takibat işlemlerinin etkin bir şekilde yerine getirilmediği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 8'inci maddesinde, her türlü kamu kaynağının elde edilmesinde görevli ve yetkili olanların, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesi için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu olduğu ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorunda oldukları düzenlenmiştir.

Anılan Kanun'un 11'inci maddesinde, üst yöneticilerin, sorumlulukları altındaki kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesini sağlamaktan, malî yönetim ve

kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesi, izlenmesi ve kanunlar ile Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde belirtilen görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinden mahallî idarelerde meclislerine karşı sorumlu oldukları ifade edilmiştir.

Yine üst yöneticilerin bu sorumluluğun gereklerini harcama yetkilileri, malî hizmetler birimi ve iç denetçiler aracılığıyla yerine getirecekleri belirtilmiştir.

ASAT teşkilat yapılanması içerisinde Abone İşleri Dairesi Başkanlığı'nın iş ve işlemlerine yönelik Kurum Yönetim Kurulu tarafından kabul edilen Görev, Yetki ve Sorumluluk Yönergesi'nde gelirlerin takibi ve tahsili konusundaki görevleri aşağıda sayılmıştır;

- *Su ve atıksu abonelerinin sahada tespit edilen tüketim endekslerinin yürürlükte olan Bütçe Kararnamesi, Tarife ve Yönetmelikler doğrultusunda tahakkuklandırılmasını sağlamak,*
- *Sözleşme iptali, evden geçici ayrılma, sayaç değişimi vb. durumlarda tespite göre merkezde ek fatura hazırlanmasını ve ilgisine iletilmesini sağlamak,*
- *Resmi Daire faturalarını hazırlamak ve ilgili dairesine tebliğ edilmesini sağlamak,*
- *Tespit edilen kaçak ve usulsüz su ve atıksu kullanım cezalarını yürürlükte olan tarifelere göre faturalamak ve ilgisine ulaştırılmasını sağlamak*
- *Kaçak, usulsüz su ve atıksu kullandığı tutanakla tespit edilen ilgililer hakkında yönetmelikler doğrultusunda Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunulmasını sağlamak,*
- *Henüz yasal takibe geçilmemiş ve ödeme güçlüğü yaşanan borçlar için aboneler tarafından yapılan taksitle ödeme taleplerinin idari kararlar doğrultusunda neticelendirilmesini sağlamak,*
- *Tüm yaptırımlara rağmen, borçlarını ödemeyen gerçek ve tüzel kişiler hakkında idari ve hukuki işlemlerin yapılmasını sağlamak,*

Kurum gelirlerinin tahakkuk, tahsilat ve takip süreçlerinin etkinliğinin incelenmesi amacıyla denetim dönemi ve öncesine yönelik olarak 500 TL ve üzeri borcu olan tüm abonelerin ya da abonesiz kullanımlara yönelik tahakkukların 31.12.2022 tarihi itibarıyla alacak listeleri Abone İşleri Dairesi Başkanlığından temin edilmiştir.

Bahsi geçen listeler içerisinde, Kurumun tüm su ve atıksu satışlarına yönelik alacakları, önceki kullanıcı olarak Kurum tarafından ifade edilen aktif aboneliği bulunmadığı halde tahsil edilmeyen eski abonelerden alacakları ile kaçak tüketimlere yönelik gerçekleştirilen tahakkuklara yönelik alacakları yer almaktadır.

Söz konusu listeler üzerinde yapılan incelemelerde;

Kurumun 31.12.2022 tarihi itibarıyla 2022 yılı ve önceki dönemler dahil toplam 71.600 aboneden 156.294.493,60 TL (KDV ve gecikme faizi dâhil) alacağının bulunduğu, söz konusu alacak tutarının önemli bir kısmının yakın geçmişte yapılan tahakkukları içerdiği, ancak Kurum kayıtlarında yer almasına rağmen bir kısmının zamanaşımına uğradığı, Kurumun söz konusu aktif aboneliklere yönelik alacaklarına ilişkin suyun kesilmesi dahil idari yaptırımları düzenli olarak uygulamadığı ve hukuki takibat başlatma konusunda Kurumun gerekli hassasiyeti göstermediği tespit edilmiştir.

Önceki kullanıcı olarak Kurum kayıtlarında yer alan eski abonelere yönelik 31.12.2022 tarihi itibarıyla 2022 yılı ve önceki dönemler dahil toplam 51.277 aboneden 20.902.807,22 TL (KDV ve gecikme faizi dâhil) alacağının bulunduğu, söz konusu alacağın mahiyetine bakıldığında ise mülkiyetin el değiştirmesi yahut aynı taşınmaz üzerinde kiracının değişmesi durumlarında söz konusu aboneliğe ilişkin borç bulunduğu halde aynı sayaç üzerinden yeni abonelik işlemlerinin gerçekleştirildiği ancak önceki aboneye ilişkin Kurum alacağının tahsil edilmediği, söz konusu önceki kullanıcılara ait alacak tutarlarının takip ve tahsilatına yönelik hiçbir hukuki sürecin başlatılmadığı tespit edilmiştir.

Kaçak tüketimlere yönelik yapılan tespitler ve gerçekleştirilen tahakkuklar ile icra takibinde olan alacaklara bakıldığında ise 31.12.2022 tarihi itibarıyla toplam 2.532 tespitin yapıldığı ve 52.060.215,94 TL(gecikme faizi dâhil) para cezası alacağının bulunduğu, 2000 yılından bu yana söz konusu kaçak ve abonesiz kullanımlara yönelik 2.500 tespite ilişkin hukuki takibat yapılmadığı dolayısıyla para cezalarından önemli bir kısmının zamanaşımına uğradığı ayrıca icra takibi yapılan abonelere yönelik suyun kesilmesi yaptırımının uygulanmadığı, bir başka anlatımla borcundan dolayı icra takibi yapılan abonelerin aktif olarak su kullanmaya devam ettikleri tespit edilmiştir.

Denetim tespiti sonrasında Kamu idaresi tarafından ilgili Daire Başkanlığı yetkisinde olan işlemlerle tahsilatı yapılamayan borçlara yönelik yapılan takip ve istihbarat çalışmasına ilişkin belgeler ile birlikte kullanıcılar hakkında hukuki işlem başlatılabilmesi için Hukuk

Müşavirliği ile birlikte ortak hareket edilerek belirlenen limitler dahilinde icra dairelerinin de iş yoğunluğu dikkate alınarak belirli aralıklarla icra takibi başlatılmak üzere Hukuk Müşavirliğine bildirilmekte olduğu ve buna yönelik olarak tahsilat ve takibat süreçleri başlatıldığı,

Çeşitli yargı kararlarında; su idarelerinin özel hukuk hükümlerine göre idare edilen bir kamu kuruluşu olduğunun, kaçak su kullanımının haksız fiil niteliğinde olduğu ve kirlilik önleme payının da hukuk mahkemelerinde çözümlenmesinin gerekli olması nedeniyle her iki konunun da idari para cezası kapsamında olmadığı belirtilmiştir bu nedenle İdarenin su ve atıksu alacakları ile haksız fiil niteliğinde olduğu kabul edilen kaçak ve abonesiz kullanımlara ilişkin alacakları ile ilgili olarak genel hükümler çerçevesinde ve 2004 sayılı İcra İflas Kanunu ve 7155 sayılı Abonelik Sözleşmelerinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usulü Hakkındaki Kanun Hükümleri doğrultusunda gerekli icrai işlemler yapıldığı,

İdarelerinin taraf olduğu Yargıtay 3'üncü Hukuk Dairesinin 2017/10152 E. 2018/1135 K. sayılı 06/11/2018 tarihli kararında; sunulan su ve atıksu hizmetinden sözleşme vasıtasıyla yararlanacağı yerde böyle bir sözleşme yapmaksızın karşılıksız ve kaçak olarak yararlanan taraf arasında dürüstlük ilkesine uygun olarak "sözleşme benzeri" bir borç ilişkisinin kurulduğunun bu nedenle Türk Borçlar Kanununun 146'ncı maddesi gereğince kaçak ve abonesiz kullanıma ilişkin olarak genel zamanaşımı süresi olan on yılın uygulanması gerektiğinin mütalaa edildiğinin belirtildiği,

Yine öğretiyeye ve yerleşik yargı kararlarına göre tüzel kişilerde zamanaşımı süresi, dava açma veya icra takibi başlatma konusunda emir vermeye yetkili makamın zararı ve zarar sorumlusunu öğrenmesinden itibaren başlayacağı,

İcra takibinde olup da su kullanmaya devam eden kullanıcılar ile ilgili ise; icra takiplerine itiraz edilmesi ve bu itirazın iptali amacıyla açılan bir kısım davaların uzun bir süre devam etmesi ile mahkemeler tarafından bazı durumlarda suyun kullanıma açık kalması hususunda tedbir kararları vermesinin de söz konusu olduğu ve Hukuk Müşavirliğince icra takibi yapılan abonelere yönelik su kesilmesi yaptırımının düzenli bir şekilde uygulandığı ifade edilmiştir.

Her ne kadar Kamu idaresi tarafından kendilerinin kamu kuruluşu olduğu dolayısıyla kaçak su kullanımının haksız fiil olarak kabul edildiğinde hukuk mahkemelerinde

çözümlemesinin gerekli olması nedeniyle bahsi geçen haksız fiile yönelik yaptırımın idari para cezası kapsamında olmadığı bu nedenle zamanaşımı süresi bakımından 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun kapsamında olmayıp genel hükümlere göre on yıllık zamanaşımına tabi olduğu belirtilse de bu husus söz konusu haksız fiil kaynaklı para cezası alacaklarına yönelik takibat yapılmadığı gerçeğini değiştirmemektedir.

Kamu idaresi cevabında tahsilatı yapılamayan alacaklara ilişkin belirlenen limitler dahilinde icra dairelerinin iş yoğunlunun da dikkate alınarak icra takibi başlatılmak üzere Hukuk müşavirliğine gönderildiği belirtilmiştir. Oysa icra dairelerinin iş yoğunluğunu dikkate almak Kamu idaresinin görev ve sorumluluğu alanına girmemektedir. Kamu idaresi nezdinde yerinde yapılan denetimlerde alacaklarına ilişkin özellikle de Kamu idaresi tarafından cevap verilmeyen önceki kullanıcılara yönelik alacaklarına ilişkin icra takibi yapılmadığı da tarafımızca tespit edilmiştir.

Kamu idaresi tarafından zamanaşımı süresinin dava açma veya icra takibi başlatma konusunda emir vermeye yetkili makamın zararı ve zarar sorumlusunu öğrenmesinden itibaren başlayacağı savı da Kurumun alacaklarına yönelik takibat konusunda yeterli etkinlik gösteremediği hususunu değiştirmemektedir.

Son yıllarda Antalya özelinde göç hareketlerinin hızlandığı ve aynı sayaç üzerinden abonelik sirkülasyonunun arttığı düşünüldüğünde, söz konusu alacak tutarının Kurumun gelirleri üzerindeki olumsuz etkisini artırdığı, bunun yanında 6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile Kurumun hizmet alanının Antalya mülki sınırlarına genişlediği göz önüne alındığında, hizmetlere yönelik yatırımların finansmanı için alacaklarının tahsiline yönelik gerekli iş ve işlemlerin Kurum tarafından yapılmaması, artan maliyetler karşısında Kurumun yurt içi/dışı kredi teminine yönelmesine neden olmakta bu durum ise yatırımlara yönelecek kaynakların borç faizi ödemelerinde kullanılmasına sebep olmaktadır.

Bu itibarla; Kurum tarafından gerçekleştirilen ve duraksama imkanı olmayan kamu hizmetlerinin finansmanı için önceki dönemlerde tahakkuk etmiş ve vadesi geçmesine rağmen tahsil edilememiş Kurum alacaklarından hukuki takibat başlatılmayanlara yönelik yukarıda izah edilen mevzuat hükümleri ve açıklamalar çerçevesinde tahsilat ve takibat süreçlerinin başlatılması gerekmektedir.

BULGU 4: Faturalandırılan Atıksu Miktarı ile Arıtılan Atıksu Miktarı Arasında Önemli Farklılıkların Bulunması

Kurum tarafından faturalandırılan atıksu miktarları ile arıtılan atıksu miktarları arasında önemli farklılıkların bulunduğu görülmüştür.

ASAT Genel Müdürlüğü Tarifeler Yönetmeliği'nin amacı su satışı, kanalizasyon tesisi bulunan yerlerdeki kullanılmış suların uzaklaştırılması ile bu işlemlere ilişkin hizmetlerle ilgili tarifelerin hangi esaslara göre tespit edileceğinin ve uygulanacağını belirlemesidir.

Anılan Yönetmelik'in 4'üncü maddesinde, ASAT ile hizmet sözleşmesi yapan gerçek veya tüzel kişiler "*abone*",

Aboneler tarafından kullanılarak kanalizasyon şebekesine veya diğer alıcı ortamlara bırakılan kirletilmiş sular "*atıksu*" olarak tanımlanmış olup,

ASAT Genel Müdürlüğü Atıksuların Kanalizasyon Şebekesine Deşarj Yönetmeliği'nin 2'nci maddesinde ise; atıksuların alıcı ortama boşaltılmasından veya herhangi bir taşıma aracı ile alıcı ortama taşınmasından önce önem ve kirlilik yüklerine göre arıtılmaları amacıyla, ASAT' ın kuracağı veya kirletici kaynaklardan ASAT'ca kurulması istenecek her türlü tesisler "Arıtma tesisi" olarak tanımlanmıştır.

Tarifeler Yönetmeliği'nin 5'inci maddesinde tarife çeşitleri; su, atıksu, hizmet ve teminatlar ile yaptırımlar tarifesi olarak belirlenmiştir.

Aynı Yönetmelik'in 6'ncı maddesinde, ASAT'ın su ve kanalizasyon hizmetlerinden yararlanan, özel veya tüzel kişilerle su ve atıksu abone sözleşmesi yapılacağı, abone sözleşmesi yapılmadan su ve kanalizasyon hatlarına bağlanılmasına ve/veya faydalanılmasına izin verilmeyeceği, atıksu üretimi olan ve cadde veya sokağından kanalizasyon şebekesi geçen her su abonesinin, ayrı bir sözleşme yapmaya gerek olmaksızın aynı zamanda atıksu abonesi olduğu, su abonesi olmaksızın, kendi kuyularından elde ettikleri suyu kullanıp atıksu üreten kişi ve kuruluşlarla da atıksu abone sözleşmesi yapılacağı düzenlenmiştir.

13'üncü maddesinde; ASAT'ın su ve kanalizasyon hizmetlerinden yararlanan abonelerin, tükettiği kadar suyu kirleteceğinden bunların uzaklaştırılması için atıksu bedeli ödemekle yükümlü oldukları,

14'üncü maddesinde; şehir şebeke suyunun yetersiz olması nedeniyle veya başka

nedenlerle su aboneli olmayan özel ve tüzel kişiler; kendi imkânları ile kuyu vb. yerlerden elde ettikleri suyu, kullanıp kanalizasyon sistemine atıyorlar ise, türlerine göre atıksu bedeli ödemek durumunda olduklarından, ASAT'a müracaat ederek abone sözleşmesi yapmak zorunda oldukları, bu tür abonelerin atıksu tüketimi, su kaynağının çıkışına takılan sayaçla veya atıksu deşarj noktasına takılan atıksu debimetresi ile ölçüleceği düzenlenmiştir.

Öte taraftan 06.01.2017 tarih ve 29940 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Atıksu Toplama ve Uzaklaştırma Sistemleri Hakkında Yönetmelik'in 3'üncü maddesinde; ayırık sistemde evsel ve/veya endüstriyel atıksuları ayrı, yağmur sularını ayrı; bileşik sistemde ise bütün atıksuları birlikte toplamaya, uzaklaştırmaya ve arıtma tesislerine iletmeye yarayan birbirleri ile bağlantılı boru ya da kanallardan oluşan sistemi "Kanalizasyon sistemi" olarak tanımlanmış olup,

"Genel Esaslar ile Güzergâh Seçimi ve Kent Planlamasına İlişkin Esaslar" başlıklı 4/k maddesinde ise, kanalizasyon sistemlerinin planlanması aşamasında ayırık sistemlerin tercih edilmesinin esas olduğu belirtilmiştir.

Dolayısıyla yukarıda belirtilen Yönetmelik hükümlerine göre, evsel ve/veya endüstriyel atıksular ile yağmur sularının ayrı hatlarda toplanması, uzaklaştırılması ve arıtma tesislerine iletilmesini sağlayacak alt yapının kurulması esastır.

Benzer şekilde 23.06.2017 tarih ve 30105 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Yağmursuyu Toplama, Depolama ve Deşarj Sistemleri Hakkında Yönetmelik'in 3'üncü maddesinde; atıksuyun ve yağmursuyunun iki ayrı kanalla toplanarak uzaklaştırıldığı kanalizasyon sistemi "Ayrık sistem" olarak tanımlanmış olup, "Genel Esaslar ile Güzergâh Seçimi ve Kent Planlamasına İlişkin Esaslar" başlıklı 5/f maddesinde ise, sistemin planlanması aşamasında *ayırık sistemlerin tercih edilmesi*, bu kapsamda bina çatısından gelen yağmursuyu ve yüzeysel sulara ait giderlerin atıksu parsel bacasına bağlanmamasının esas olduğu belirtilmiştir.

Yukarıdaki bilgilerin saha uygulamasının teyidi bağlamında, Abone İşleri Dairesi Başkanlığından yıllık faturalandırılan atıksu debileri ile Atıksu Arıtma Dairesi Başkanlığından arıtma tesislerine gelip arıtılan su debilerinin karşılaştırılması için aşağıdaki tablo oluşturulmuştur.

Tablo 10: Faturalandırılan Atıksu Debileri ile Arıtılan Atıksu Debilerinin Karşılaştırılması

İlçeler	2022 Yılı Faturalandırılan Atıksu Miktarı (m ³ /yıl)	2022 Yılı Arıtılan Atıksu Miktarı (m ³ /yıl)
Merkez İlçeler	69.963.220	99.451.946
Kemer	13.650.210	22.659.402
Kumluca	2.673.720	7.167.784
Finike	1.244.207	3.385.249
Demre	938.866	2.298.495
Kaş	2.474.710	8.487.321
Elmalı	1.029.034	753.417
Korkuteli	1.538.140	1.656.178
Serik	21.323.167	20.489.233
Manavgat	27.628.150	42.033.648
Alanya	24.466.078	53.132.576
Gazipaşa	1.403.077	3.849.106
Akseki	164.952	167.319
İbradı	35.130	59.630
Genel Toplam	168.532.661	265.591.304

Tablodan da görüleceği üzere, gerek merkez ilçelerin sınırları içerisinde gerekse diğer ilçe sınırları içerisindeki arıtılan atıksu miktarı ile faturalandırılan atıksu miktarı arasında önemli farklılıklar bulunmaktadır. Bu durum kuşkusuz faturalandırılması gereken atıksu miktarının altında bir miktarda atıksuyun faturalandırıldığı, dolayısıyla Kurumun atıksu gelirleri yönüyle önemli bir gelirden mahrum kaldığı anlamını taşımaktadır.

Öte yandan Elmalı ve Serik ilçelerinde ise tam tersi olarak faturalandırılan atıksu miktarları, arıtılan atıksu miktarlarından fazladır. Bu durum söz konusu ilçelerde atıksu arıtma tesislerine giden altyapı borularında kaçak olduğu ve bahsi geçen atıksu farkının toprağa karıştığı hususunu göstermekte olup Kurum tarafından söz konusu kaçak ve çevre kirliliğine yönelik önlem alınması gerekmektedir.

Denetim tespiti sonrasında Kamu idaresi tarafından 2022 yılı faturalandırılan atık su miktarları ile ilgili Sayıştay raporunda bahsi geçen durumun tespit edilemeyen kaçak kullanımlardan kaynaklandığının düşünüldüğü, sahada konu ile ilgili tespit çalışmalarının devam ettiği, Kurum tarafından gerekli yapısal önlemlerin alınması yönünde çalışmaların sürdürüleceği ifade edilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 8'inci maddesinde, her türlü kamu kaynağının elde edilmesinde görevli ve yetkili olanların, kaynakların etkili, ekonomik,

verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesi için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu olduğu ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorunda oldukları düzenlenmiştir.

Anılan Kanun'un 11'inci maddesinde, üst yöneticilerin, sorumlulukları altındaki kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesi, kayıp ve kötüye kullanımının önlenmesinden, malî yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesi, izlenmesi ve kanunlar ile Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde belirtilen görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinden mahallî idarelerde meclislerine karşı sorumlu oldukları belirtilmiştir.

Bahsi geçen faturalandırılmayan atıksu gelir kayıplarının önlenebilmesi için bunun altında yatan yasal, teknik, idari ve mali sebeplerin Antalya genelinde araştırılması, tespiti, bütçe ve insan kaynakları planlamaları çerçevesinde gerekli yapısal önlemlerin alınması, uygulanması ve çözüme kavuşturulmasının elzem ve önemli olduğu değerlendirilmektedir.

BULGU 5: Su ve Atıksu Tarife Tespit ve Hesabının Maliyetlere Dayalı Olarak Yapılmaması

Kurumun asli geliri niteliğinde olan 2022 yılı su ve atık su tarifelerinin Kanun ve Yönetmelik hükümlerine uygun olarak tespit edilmediği, yapılan hesaplamalarda gerçek maliyet değerlerinin kullanılmadığı görülmüştür.

Bütün büyükşehir su ve kanalizasyon idareleri için uygulanan 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un "Tarife tespit esasları" başlıklı 23'üncü maddesinde su satışı ile kanalizasyon sistemi bulunan yerlerdeki kullanılmış suların uzaklaştırılması giderleri için ayrı ayrı tarifeler yapılacağı, söz konusu tarifelerde yönetim ve işletme giderleri ile amortismanları doğrudan gider yazılan (aktifleştirilemeyen) yenileme, ıslah ve tevsi masrafları ve bir kar oranının esas alınacağı hüküm altına alınmıştır.

Kanun'un verdiği yetkiye istinaden çıkarılan Tarifeler Yönetmeliği'nin "Tarife tespit esasları" başlıklı 8'inci maddesinde; su satış tarifesi ile kullanılmış suların uzaklaştırılması tarifesinin belirlenmesinde rol oynayan iki ana faktörden birincisinin, yönetim ve işletme giderleri ile amortismanlar, aktifleştirilemeyen yenileme, ıslah ve tevsi masrafları ve en az %10 karlılık oranının esas alınacağı, söz konusu yönetim ve işletme giderlerine yönelik ise; enerji, malzeme ve personel giderleri ile çeşitli giderler olarak; kiralar, haberleşme giderleri, vergi ve harçlar, mahkeme giderleri, sigorta, eğitim ve yönetim, temsil giderleri, her türlü taşıma harcamaları, güvenlikle ilgili giderler, bakım onarım, imalat giderleri, tevsi, ıslah, atıksu tasfiye

giderleri gibi masraf kalemlerinin maliyete dahil edileceği belirtilmiştir.

Anılan Yönetmelik'in "Su tarifeleri" başlıklı 9'uncu maddesinde ise; abone türlerine uygulanacak su satış tarifelerinin, 8'inci madde de belirtilen yönetim ve işletme giderleri ile amortisman giderlerini karşılayacak ve en az % 10 kâr sağlayabilecek düzeyde olmasının esas olduğu, Gerekli kademe aralıkları, uygulama zamanı ve tarifelerin tespitinin Genel Kurul tarafından yapılacağı ifade edilmiştir.

Kurum hesap ve işlemleri üzerinde yapılan incelemelerde, Kurum tarafından su ve atıksu tarife tespitine yönelik mevzuatın öngördüğü şekilde herhangi bir maliyet hesabının yapılmadığı, 2022 yılı ve önceki yıllarda uygulanan tarife tutarlarına yönelik maliyet hesabına dayanılmaksızın Genel Kurul Kararları ile belirlemeler yapıldığı görülmüş olup 13.09.2019 tarih ve 18 No.lu Genel Kurul Kararı ile tarife fiyatlarının aylık ÜFE oranında artırılacağı belirlenmiş ve bu durum 31.12.2022 tarihine kadar devam etmiştir. 2022 yılı Kasım ayında gerçekleşen Genel Kurul toplantısında ise 2023 yılı başından itibaren ÜFE ve TÜFE ortalamasının aylık olarak güncellemeye esas alınacağı tespit edilmiştir.

Tarife tespitinin Kanun ve Yönetmelik'te belirtildiği şekilde yapılmaması neticesinde tarifeye esas teşkil eden unsurlara göre daha yüksek tutarlı bir tarifeye sebep olunabileceği gibi tarifenin düşük belirlenmesine ve buna bağlı olarak maliyetlerin karşılanamamasına da yol açılabilir.

Şeffaflık, hukuk devletinin vazgeçilmez unsurlarındandır. Kurum tarafından su ve atıksu tarife bedellerine ilişkin gerçekçi bir maliyet hesabının yapılarak Kuruma ait internet sitesinde açıklanması ile abone konumunda olan vatandaşın faturalara yansıtılan bedellere ilişkin maliyet ve kâr oranlarını apaçık denetleyebilmesi ve hangi hizmetin karşılığında ne bedel ödediğini bilmesi vatandaşın Kuruma olan güvenini artırarak yükümlülüklerini yerine getirme noktasında istekli davranmasına vesile olacaktır.

Sonuç olarak, su ve atıksu tarife bedellerine ilişkin mevzuatın öngördüğü şekilde maliyet hesaplamasının yapılarak aylık ÜFE ve TÜFE ortalaması oranında güncelleme uygulamasına son verilmesi ve ilgili tarifelerin maliyet hesabı doğrultusunda güncellenmesi gerekmektedir.

BULGU 6: Mesken Abonesi Olarak Faturalandırılan Ancak Ticari Faaliyet Gösteren Kişilerin Aboneliklerinin Hatalı Belirlenmesi

Antalya mülki sınırları içerisinde yer alıp tapuda mesken olarak gözüktüğü halde fiilen işyeri olarak kullanılan yerler ile turizme yönelik faaliyet gösteren kişi ya da kuruluşların su aboneliklerinin işyeri/otel, motel pansiyon üzerinden olması gerekirken mesken üzerinden düzenlenip faturalandırıldığı görülmüştür.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun "Vergi Değerini Tadil Eden Sebepler" başlıklı 33/3'üncü maddesinde, bir binanın kullanım tarzının tamamen değiştirilmesi veya bir binanın ikamete mahsus mahallerinden bir kısmının dükkân, mağaza, depo gibi ticaret ve sanat icrasına mahsus mahaller haline dönüştürülmesi vergi değerini tadil eden sebeplerden birisi olarak belirtilmiştir.

6 Seri No.lu Emlak Vergisi Genel Tebliği'nin "Vergi değerini tadil eden sebepler" başlıklı 12'nci maddesinin (c) bendinde, bir binanın kullanım tarzının tamamen değiştirilmesi veya bir binanın ikamete mahsus mahallerinden bir kısmının dükkân, mağaza, depo gibi ticaret ve sanat icrasına mahsus mahaller haline kalbedilmesi durumunun binanın vergi değerinin değiştireceği ve bu durumun 23'üncü madde gereğince bir beyanname ile ilgili vergi dairesine bildirilmesi gerektiği düzenlenmiştir. Bu hükmün uygulanmasında değişiklik sebebi, yalnız kullanım tarzı tamamen veya kısmen değiştirilen bina veya daire için geçerli olacak, böyle bir değişiklik göstermeyen aynı apartmanın diğer daire vergi değerleri genel (veya mevzii) beyan yapılmaya kadar aynen kalacaktır.

Nitekim 1319 sayılı Kanun'un 23'üncü maddesine göre, vergi değerini tadil eden nedenlerin bulunması halinde (geçici ve daimi muafiyetten faydalanılması hali dâhil) emlak vergisi bildirimini verilmesi zorunludur.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 156'ncı maddesinde, ticari, sınai, zirai ve mesleki faaliyette iş yeri; mağaza, yazıhane, idarehane, muayenehane, imalathane şube, depo, otel, kahvehane, eğlence ve spor yerleri, tarla, bağ, bahçe, çiftlik, hayvancılık tesisleri, dalyan ve voli mahalleri, madenler, taş ocakları, inşaat şantiyeleri, vapur büfeleri gibi ticari, sınai, zirai veya mesleki bir faaliyetin icrasına tahsis edilen veya bu faaliyetlerde kullanılan yerler "işyeri" olarak tanımlanmıştır.

Bu madde hükmüne göre, mükelleflerin ticari, sınai, zirai ve mesleki faaliyetlerini sürdürdükleri yerlerin işyeri özelliğini taşıyabilmesi için bu yerlerin faaliyetin icrasına tahsis

edilmesi veya faaliyetin icra edildiği yer olma özelliği taşıması gerekmektedir.

Bu itibarla, konutun ikamete mahsus mahallerinden bir kısmının işyeri haline dönüştürülmesi halinde vergi değerini tadil eden sebep söz konusu olacak ve nitelik itibarıyla işyeri kapsamında değerlendirilerek yeni duruma (işyeri) göre vergilendirilmesi gerekecektir.

Nitekim Danıştay 3'üncü Dairesinin 05.10.1984 tarih ve E:1984/415 K.1984/2652 sayılı kararı; 1319 sayılı Kanun'a göre binanın kullanım tarzının kısmen veya tamamen değiştirilmesi vergi değerini tadil eden sebepler arasında sayıldığından, dairenin iki dükkân veya bir dairenin iki veya daha fazla daire haline dönüştürülmesinin vergi değerini tadil eden sebeplerden olduğu, yönündedir.

Ayrıca Gelir İdaresi Başkanlığının muhtelif tarihlerde vermiş olduğu muktezalarda da, bir konutun işyeri olarak kullanılması veya ikamete mahsus mahallerinden bir kısmının dükkân, mağaza, depo gibi ticaret ve sanat icrasına mahsus mahaller haline dönüştürülmesi halinde vergi değerini değiştiren sebebin söz konusu olacağı ve yeni duruma (işyeri) göre vergilendirilmesi gerekeceği yönünde görüşler verilmiştir.

Diğer taraftan ASAT Tarifeler Yönetmeliği'ne göre su aboneleri, abone tiplerine göre çeşitli uygulamalara tabi tutulmaktadır. Söz konusu Yönetmelik'in "Abone türleri" başlıklı 6'ncı maddesinde; "Mesken abonesi"; barınma gayesi ile oturlan yerlerde, içme ve kullanma amacıyla su tüketen ve kirleten aboneler şeklinde, "İşyeri abonesi"; gelir sağlamak amacıyla her çeşit meslek ve sanatın icra edildiği yerlerle, sanayi kuruluşları, ticarethaneler, yazıhaneler, bürolar, muayenehaneler, özel banka ve finans kurumları, eğitim kurumları, öğrenci yurtları ve sağlık kurumları ile diğer hizmet üreten yerlerdeki aboneler şeklinde, "Otel, motel, pansiyonlar aboneliği"; turizm amacıyla faaliyet gösteren, işyeri açma ve işletme ruhsatı sahibi ticari konaklama tesisleri ve eklentilerine (Bar, Kafeterya, Sauna, Plaj) ait aboneler şeklinde tanımlanmıştır.

Yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde, finansal danışmanlık, hukuk danışmanlığı ve temsil hizmetleri, hukuki arabuluculuk ve temsil hizmetleri, mali müşavirlik, mimarlık, mühendislik ve 1319 sayılı Kanun'a göre açılan muayenehaneler gibi yerlerin işyeri olarak kullanıldığı, bu bağlamda bu yerlere ilişkin su aboneliklerinin işyeri üzerinden, turizme yönelik faaliyet gösteren ve ticari olarak aktif mükellef kaydı bulunan bahsi geçen kişi ya da kuruluşlara ilişkin su aboneliklerinin de otel, motel, pansiyon üzerinden düzenlenmesi gerektiği açıktır.

Ancak yapılan incelemelerde, Antalya Vergi Dairesi Başkanlığından resmi yazı ile

alınan ve Kuruma teslim edilen veride, Antalya mülki sınırları içerisinde 1.885 adet aktif mükellefin fiilen işyeri ya da turizme yönelik faaliyet gösteren tesis olarak kullanıldığı halde su faturalarının mesken tarifesi üzerinden düzenlendiği tespit edilmiştir.

Denetim tespiti sonrasında Kamu idaresi tarafından düzeltmek kayıtlarının bir kısmının gerçekleştirildiği ve ekiplerin saha kontrollerine devam ettikleri ifade edilmiştir.

Bu itibarla, Kurum tarafından söz konusu yerlerin detaylı saha araştırma, inceleme ve tespitlerinin yapılarak su aboneliklerinin mevzuata uygun bir biçimde yeniden düzenlenmesi ve buna göre faturalandırılması, abonelikleri düzeltilecek kişi ya da kuruluşlardan alınan teminat bedellerine yönelik farkların ilgililerinden alınması ayrıca mevcut bilgi ve veriler çerçevesinde geriye dönük düzeltme kayıtlarının tamamlanması gerekmektedir.

BULGU 7: Günübirlük ya da Apart Olarak Kiralanan Yerlerin Mesken Abonesi Olarak Belirlenmesi

Günübirlük ya da belirli sürelerle kiralanan ve ticari nitelik taşıyacak şekilde faaliyet gösteren ev ve benzeri tesislerin abone türlerinin hatalı uygulandığı görülmüştür.

ASAT Genel Müdürlüğü Tarifeler Yönetmeliği'nin "Abone türleri" başlıklı 6'ncı maddesinde "Mesken Abonesi"; barınma gayesi ile oturlan yerlerde, içme ve kullanma amacıyla su tüketen ve kirleten aboneler şeklinde, "İşyeri Abonesi" ise; gelir sağlamak amacıyla her çeşit meslek ve sanatın icra edildiği yerlerle, sanayi kuruluşları, ticarethaneler, yazıhaneler, bürolar, muayenehaneler, özel banka ve finans kurumları, eğitim kurumları, öğrenci yurtları ve sağlık kurumları ile diğer hizmet üreten yerlerdeki aboneler şeklinde tanımlanmıştır.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun "Vergi Değerini Tadil Eden Sebepler" başlıklı 33/3'üncü maddesinde, bir binanın kullanım tarzının tamamen değiştirilmesi veya bir binanın ikamete mahsus mahallerinden bir kısmının dükkân, mağaza, depo gibi ticaret ve sanat icrasına mahsus mahaller haline dönüştürülmesi vergi değerini tadil eden sebeplerden birisi olarak belirtilmiştir.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 3/B maddesine göre, vergilendirmede vergiyi doğuran olay ve bu olaya, ilişkin muamelelerin gerçek mahiyeti esastır. Yine 213 sayılı Kanun'un 156'ncı maddesinde, ticari, sınai, zirai ve mesleki faaliyette işyeri; mağaza, yazıhane, idarehane, muayenehane, imalathane, şube, depo, otel, kahvehane, eğlence ve spor yerleri, tarla,

bağ, bahçe, çiftlik, hayvancılık tesisleri, dalyan ve voli mahalleri, madenler, taş ocakları, inşaat şantiyeleri, vapur büfeleri gibi ticari, sınai zirai veya mesleki bir faaliyetin icrasına tahsis edilen veya bu faaliyetlerde kullanılan yerler “işyeri” olarak tanımlanmıştır.

Bu hükme göre, mükelleflerin ticari, sınai, zirai ve mesleki faaliyetlerini sürdürdükleri yerlerin işyeri özelliğini taşıyabilmesi için bu yerlerin ticari, sınai, zirai veya mesleki faaliyetin icrasına tahsis edilen veya bu faaliyetlerde kullanılan yer olma özelliği taşıması gerekmektedir.

Yukarıda belirtilen mevzuat ve açıklamalar çerçevesinde, konaklama yeri olarak günlük kiraya verilen veya apart olarak tanımlanan yerlerin, ticari faaliyetin icrasına tahsis edilmeleri nedeniyle işyeri sayılmaları gerektiği hususunda tereddüt bulunmamaktadır. Nitekim bu konu özelinde muhtelif Vergi Dairesi Başkanlıklarınca verilen muktezalar da bu yöndedir.

1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanunu’nun 2’nci maddesinin birinci fıkrasına, “bekâr odaları” ibaresinden sonra gelmek üzere “günübirlik kiralanan evler” ibaresi eklenmiştir. Bu bakımdan günübirlik kiralanan evlerin, buralarda kalanlara ilişkin kimlik bildirme zorunluluğu getirilmesi dolayısıyla otel mahiyetinde olduğu değerlendirilmektedir.

Bu çerçevede, Antalya Emniyet Müdürlüğünden 1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanunu’nun 2’nci maddesinde belirtilen günübirlik kiralanan evlerin detaylı adresleri resmi yazı ile istenilmiş olup gelen cevabi yazıda bu kapsamda bulunan 3.539 tesisin adres bilgileri tarafımıza sunulmuştur.

Yapılan incelemede, günübirlik olarak kiralan bahse konu bu yerlerden 1.976 adedinin işyeri üzerinden düzenlenmesi gereken su aboneliklerinin mesken tarifesi üzerinden yapıldığı tespit edilmiştir. Kurumun her ay güncellenen tarife cetvelinde işyeri aboneliği için belirlenen fiyatın mesken tarifesi için belirlenen fiyattan yüksek olması sebebiyle söz konusu hatalı uygulama Kurumun gelirlerinin düşük kalmasına sebep olmaktadır.

Denetim tespiti sonrasında Kamu idaresi tarafından düzeltme kayıtlarının bir kısmının gerçekleştirildiği ve ekiplerin saha kontrollerine devam ettikleri ifade edilmiştir.

Bu itibarla; Kurum tarafından günübirlik kiralanan veya apart olarak tanımlanan yerlerin abonelikleri ile saha araştırma, inceleme ve keşifleri yapılarak aboneliklerinin işyeri aboneliği üzerinden tesis edilmesi ve mevcut bilgi ve veriler çerçevesinde geriye dönük düzeltme kayıtlarının tamamlanması gerekmektedir.

BULGU 8: Tarifeler Yönetmeliği'ne Uygun Düşmeyen Aboneliklerin Bulunması

Kurum tarafından başka bir aboneliğinden dolayı borcu bulunup ödenmediği veya söz konusu borcu taksitlendirilmediği halde bu abonelerle yeni abonelik sözleşmelerinin yapıldığı görülmüştür.

ASAT Genel Müdürlüğü Tarifeler Yönetmeliği'nin 4'üncü maddesinde, ASAT ile hizmet sözleşmesi yapan gerçek veya tüzel kişiler "*abone*" olarak tanımlanmıştır.

Anılan Yönetmelik'in 32'nci maddesinde; "*Abone sözleşmesine ait ilişkisini kesmeden başka bir yere taşınan aboneler, yeni taşındıkları yer için, ASAT ile abone sözleşmesi imzalamak istediklerinde, tahliye ettikleri yerin abone sözleşmesini iptal ederek borçlarını ödemek zorundadırlar.*" hükmü bulunmaktadır.

Anılan hüküm uyarınca, mevcut aboneliği bulunan gerçek veya tüzel kişilere yeni bir abonelik tesis edilebilmesi için başka bir aboneliğinden dolayı borcunun olmaması veya söz konusu borcun taksitlendirilmesi gerekmektedir.

Ancak Kurum uygulamasına bakıldığında, Tarifeler Yönetmeliği'ne uygun düşmeyecek şekilde başka bir aboneliğinden dolayı borcu bulunup ödenmediği veya söz konusu borcu taksitlendirilmediği halde bu aboneler için yeni abonelikler oluşturulduğu tespit edilmiştir.

Öte yandan Kurumca düzenlenen ve yürürlüğe konulan Tarifeler Yönetmeliği uyarınca yapısal olarak borçlarının tahsilinde zorlanılacağı düşünülen aboneler için konulan hükmün tam olarak uygulanmaması Kurum alacaklarının tahsilini zorlaştıracak ve takibi için hukuki yollara başvurulmasına sebep olabilecektir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 8'inci maddesinde; her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden sorumlu olduğu ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorunda oldukları düzenlenmiştir.

Bu itibarla; 5018 sayılı Kanun'un öngördüğü hesap verme sorumluluğu ve Tarifeler Yönetmeliği'nin amir hükmü çerçevesinde, mevcut aboneliği bulunan gerçek veya tüzel kişilere yeni abonelik tesis edilmesi aşamasında başka aboneliklerinden doğan borçlarının ödenip ödenmediğinin veya söz konusu borçların taksitlendirilip taksitlendirilmediğinin sorgulanması ve buna göre işlem tesis edilmesi Kurum gelirlerinin tahsilat ve takip süreçleri açısından önem arz etmektedir.

BULGU 9: Su Kayıpları Teknik Usuller Tebliği'nde Öngörülen Bazı Uygulamalarda Eksikler Bulunması

Su Kayıpları Tebliği'nde yer verilen bir takım gerekliliklerin tam olarak yerine getirilmediği görülmüştür.

Orman ve Su İşleri Bakanlığınca, içme-kullanma suyunun etkin kullanılması ve israfının önlenmesi, su temin ve dağıtım sistemlerindeki su kayıplarının kontrol edilmesi amacıyla 08.05.2014 tarih ve 28994 sayılı Resmî Gazete'de İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği yayımlanmıştır.

Yönetmelik'in 11'inci maddesinde, Yönetmelik'te belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyenlerin, ilgili mevzuata göre sorumlu olacağı ve idarelerin, stratejik planlarında su kayıplarını azaltmaya yönelik faaliyetlerine yer vermek zorunda oldukları ifade edilmiştir.

İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği'ne istinaden 16.07.2015 tarih ve 29418 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği Teknik Usuller Tebliği yayımlanmıştır.

Tebliğ'in 5'inci maddesinde; idarelerin, içme-kullanma suyu temin ve dağıtım sistemlerindeki idari ve fiziki su kayıplarının önlenmesi için, idari ve fiziki su kayıplarının ölçüme dayalı olarak belirlenmesini, şebekenin ve sistemin şartnamelere ve uygulama projelerine uygun yapılmasını, kullanılan malzemelerin standartlara uygun olarak temin edilmesini, sistemde ana basınç bölgesi ve alt bölgelerin oluşturulmasını, şebekede etkili bir basınç ve debi yönetimi ile optimum işletme şartlarının sağlanmasını, sistemin izlenmesi ve kayıt altına alınmasını ve etkili bir su yönetim sistemini sağlamakla yükümlü oldukları belirtilmiştir.

Tebliğ'in 6'ncı ve devamı maddelerinde ise, su kayıplarının önlenmesi, kurulacak sistemler, kullanılacak malzemeler ve su kayıplarının kontrolü amacıyla yapılması gerekenlere ilişkin bölüm başlıkları halinde idareler tarafından yapılması gereken hususlar ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.

Kurumun saha uygulamalarının anılan Tebliğ'de yer alan bölüm başlıkları temelinde incelenmesi neticesinde;

- İçme-kullanma suyu tedariki için kullanılan kuyularda ve bunlara ait terfi merkezlerinde debilerin ölçülmesine yönelik cihazların bulunmadığı,

- Şebeke sisteminin izole edilmiş ve kontrol edilebilen alt bölgelere ayrılmadığı,
- Alt yapı tesislerine ilişkin Coğrafi Bilgi Sistemi'nin (CBS) analiz ve raporlamaya yönelik yeterli veri bulundurmadığı,
- Veri kontrol ve izleme sisteminin (SCADA) Tebliğ'de öngörülen yeterlilik kriterlerini karşılamadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ve açıklamalar çerçevesinde, içme-kullanma suyuna ilişkin temin ve dağıtım sistemlerindeki kayıpların kontrol altına alınması adına Tebliğ hükümleri doğrultusunda uygulamaya geçilmesi ayrıca su tüketimine yönelik fayda ve maliyet analizlerinin hazırlanması ve Kuruma ait stratejik planda su kayıplarını azaltıcı yöntemlere yer verilmesi gerekmektedir.

BULGU 10: Yağmur Sularının Uzaklaştırılması ve Dere Islahı İşlemleri İçin Yapılan Harcamaların Büyükşehir Belediyesinden Tahsilatının Yapılmaması

Kurum tarafından yapılan yağmur sularının uzaklaştırılması ve dere ıslahı işlemleri için yapılan harcamaların büyükşehir belediyesinden tahsil edilmediği görülmüştür.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun "Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları" başlıklı 7'nci maddesinin (r) bendinde; büyükşehir belediyesinin görev, yetki ve sorumlulukları arasında su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek, bunun için gerekli baraj ve diğer tesisleri kurmak, kurdurmak ve işletmek; derelerin ıslahını yapmak; kaynak suyu veya arıtma sonunda üretilen suları pazarlamak sayılmıştır.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un Ek 5'inci maddesinde; bu Kanun'un diğer büyükşehir belediyelerinde de uygulanacağı belirtilmiştir.

Aynı Kanun'un "Görev ve yetkiler" başlıklı 2'nci maddesinde; "İSKİ'nin görev ve yetkileri şunlardır:

b) Kullanılmış sular ile yağış sularının toplanması, yerleşim yerlerinden uzaklaştırılması ve zararsız bir biçimde boşaltma yerine ulaştırılması veya bu sulardan yeniden yararlanılması için abonelerden başlanarak bu suların toplanacakları veya bırakılacakları noktaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak; gerektiğinde bu projelere göre tesisleri kurmak ya da kurdurmak; kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek, ...

d) Su ve kanalizasyon hizmetleri konusunda hizmet alanı içindeki belediyelere verilen görevleri yürütmek ve bu konulardaki yetkileri kullanmak, ...”

“Yağmur sularının uzaklaştırılması” başlıklı 25’inci maddesinde; yağmur sularının uzaklaştırılması ile ilgili tesislerin yapılması veya bu tip tesislerin işletilmesi, gerekli harcamalar ilgili belediyelerce karşılanmak şartıyla İSKİ tarafından yerine getirileceği, bu tesislerin yapılması veya işletilmesine ilişkin harcamalar tarifelere dahil edilemeyeceği hükme bağlanmıştır.

5216 sayılı Kanun’un 7’nci maddesinin birinci fıkrasında büyükşehir belediyelerine verilen görevler açıkça sayılmıştır. Buna göre, su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek, bunun için gerekli baraj ve diğer tesisleri kurmak, kurdurmak ve işletmek; derelerin ıslahını yapmak; kaynak suyu veya arıtma sonunda üretilen suları pazarlamak büyükşehir belediyelerinin görevleri arasındadır. Bu kapsamda su ve kanalizasyon hizmetlerinin tek merkezden yürütülmesi için büyükşehirlerde büyükşehir belediyesine bağlı su ve kanalizasyon idareleri kurulmuştur. Su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek, dere ıslahını yapmak gibi görevler buna paralel olarak büyükşehir belediyelerine verilmiştir. Buna göre bağlı idarelerin, yağmur suları ve dere ıslahı için yapılan harcamaları büyükşehir belediyelerinden tahsil etmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede Kurumun yağmur sularının uzaklaştırılması ve dere ıslahı işlemleri için yaptığı harcamaların 121.015.714,12 TL’lik kısmının Antalya Büyükşehir Belediyesinden tahsil edilmediği tespit edilmiş olup söz konusu tespite, Kuruma ilişkin 2019, 2020 ve 2021 yılları Sayıştay Denetim Raporları’nda yer verilmesine rağmen tahsilat gerçekleştirilmemiştir.

Yağmur sularının uzaklaştırılması amacıyla yapılan harcamaların Antalya Büyükşehir Belediyesinden nakden veya mahsuben tahsili için gerekli iş ve işlemlerin yapılması gerekmektedir.

BULGU 11: İdarenin Görev ve Sorumluluk Alanına Girmeyen İş Üstlenmesi ve Yapılan Harcamaların Antalya Büyükşehir Belediyesinden Tahsil Edilmemesi

Kurum ile Antalya Büyükşehir Belediyesi arasında imzalanan ‘Sedir Mahallesi Spor Kompleksi Binası Yapım İşinin, Kurumun görev ve sorumluluk alanına girmediği, yapım işinin % 58’lik kısmının yapılarak ödenek yetersizliği nedeniyle tasfiye edildiği, bu kapsamda yapılan harcamaların Antalya Büyükşehir Belediyesinden tahsil edilmediği görülmüştür.

Bütün büyükşehir su ve kanalizasyon idareleri için uygulanan ve Kurumun da tabii olduğu 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un "Görev ve yetkiler" başlıklı 2'nci maddesinde;

"a) İçme, kullanma ve endüstri suyu ihtiyaçlarının her türlü yeraltı ve yer üstü kaynaklarından sağlanması ve ihtiyaç sahiplerine dağıtılması için; kaynaklardan abonelere ulaşıncaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak, bu projelere göre tesisleri kurmak veya kurdurmak, kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek,

b) Kullanılmış sular ile yağış sularının toplanması, yerleşim yerlerinden uzaklaştırılması ve zararsız bir biçimde boşaltma yerine ulaştırılması veya bu sulardan yeniden yararlanılması için abonelerden başlanarak bu suların toplanacakları veya bırakılacakları noktaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak; gerektiğinde bu projelere göre tesisleri kurmak ya da kurdurmak; kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek,

c) Bölge içindeki su kaynaklarının, deniz, göl, akarsu kıyılarının ve yeraltı sularının kullanılmış sularla ve endüstri artıkları ile kirletilmesini, bu kaynaklarda suların kaybına veya azalmasına yol açacak tesis kurulmasını ve bu tür faaliyetlerde bulunulmasını önlemek, bu konuda her türlü teknik, idari ve hukuki tedbiri almak,

d) Su ve kanalizasyon hizmetleri konusunda hizmet alanı içindeki belediyelere verilen görevleri yürütmek ve bu konulardaki yetkileri kullanmak,

e) Her türlü taşınır ve taşınmaz malı satın almak, kiralamak, ekonomik değeri kalmamış araç ve gereçleri satmak, İSKİ'nin hizmetleriyle ilgili tesisleri doğrudan doğruya yahut diğer kamu veya özel kuruluşlarla ortak olarak kurmak ve işletmek, bu maksatla kurulmuş veya kurulmakta olan tesislere iştirak etmek,

f) Kuruluş amacına dönük çalışmaların gerekli kılması halinde her türlü taşınmaz malı kamulaştırmak veya üzerinde kullanma hakları tesis etmek."

Hükümleri düzenlenerek Kurumun görev ve yetkileri hususuna açıklık getirilmiştir.

Kurumun hesap ve işlemleri üzerinde yapılan incelemelerde; Antalya Büyükşehir Belediyesi ile Orman Genel Müdürlüğü arasında 10.07.2015 tarihinde bir protokol imzalanmış ve ilgili taşınmaz Antalya Büyükşehir Belediyesine 10 yıllığına tahsis edilmiş olup bahsi geçen

protokolde; Muratpaşa ilçesi 646 ada 24 ve 28 parsellerde uygulama ile nazım imar planı arasındaki uyumsuzluk giderilerek, söz konusu alanda kamu hizmeti alanı, park alanı, spor tesisi alanı ve trafo alanı plan değişikliği yapılacağı, parsellasyon sonucu oluşan spor tesisi alanına Antalya Büyükşehir Belediyesi tarafından spor tesisi inşa edileceği ve tesisin her türlü bakım, onarım giderleriyle işletme/işlettirme hakkının büyükşehir belediyesinde olacağı ve süre sonunda bedelsiz olarak Orman Genel Müdürlüğüne devredileceği belirtilmiştir.

Daha sonra Kurum ile Antalya Büyükşehir Belediyesi arasında bir protokol yapılarak, bahsedilen alandaki spor tesisinin yapılması ve işletilmesi yetki ve sorumluluğu ASAT'a verilmiştir.

Kurum tarafından alınan Yönetim Kurulu kararına binaen, 2017 yılında 'Sedir Mahallesi Spor Kompleksi Binası Yapım İş'i'ne yönelik ihaleye çıkılarak sözleşme imzalandığı, ödenek yetersizliğinden dolayı işin 14.11.2018 tarihinde tasfiye edildiği, 31.12.2022 tarihi itibarıyla söz konusu yapım işinin atıl vaziyette kaldığı ayrıca yeterli güvenlik önlemleri alınmaması sebebiyle ilgili inşaat alanında bir takım asayiş olaylarının meydana geldiği, yapılan imalatlarda, işin tamamlanmaması nedeniyle deformasyonlar oluştuğu dolayısıyla söz konusu yapım işinin tamamlanması için eksik kalan %42'lik kısımdan daha fazla ek maliyete katlanılması gerektiği ve Kurum tarafından ilgili firmaya ödenen 13.966.734,93 TL hakediş tutarına yönelik 09.04.2019 tarihinde borç tahakkuku yapılmasına rağmen Antalya Büyükşehir Belediyesinin bahsi geçen protokolde yazan yükümlülüğünü yerine getirmediği ve ilgili tutarı aktarmadığı tespit edilmiştir. Bu çerçevede, Kurum bütçesinden yapılan toplam 13.966.734,93 TL harcamanın Antalya Büyükşehir Belediyesinden tahsil edilmesi gerekmektedir.

Denetim tespiti sonrasında Kamu idaresi tarafından Antalya Büyükşehir Belediyesi ile yeni bir protokolün yapıldığı söz konusu protokolün "Genel Hükümler başlıklı" 7'nci maddesinde;

"İşin ASAT tarafından hazırlanan yaklaşık maliyete esas ihale edilmesi ve sonuçlandırılması neticesinde, işin yapımı için oluşacak ihale bedeli ve 07.11.2019 tarih ve 2019/428 sayılı ASAT Yönetim Kurulu Kararıyla Antalya Büyükşehir Belediyesi adına borç kaydedilen bedel; Antalya Büyükşehir Belediyesi tarafından ASAT'a ödenecektir. Bu kapsamda; yapım işinin tamamlanmasının akabinde işe ait kesin hesap miktarı ASAT tarafından Antalya Büyükşehir Belediyesine bildirilecek, takiben bu miktar ile birlikte 2019/428 sayılı ASAT Yönetim Kurulu Kararında yer alan borçlandırma miktarının Antalya Büyükşehir Belediyesi tarafından ASAT'a aktarımı yapılacaktır." hükmünün yer aldığı,

Protokol uyarınca geçmişten gelen “Sedir Mahallesi Spor Kompleksi Binası Yapım İşi” bedeli ile yine protokole istinaden ihale edilecek “Sedir Mahallesi Spor Kompleksi Yapımı İkmal İşi” bedelinin yapım işinin tamamlanmasının akabinde Antalya Büyükşehir Belediyesi tarafından Kuruma aktarılacağı ifade edilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ve açıklamalar çerçevesinde, spor tesisi yapımı ve işletilmesi ASAT’ın görev, yetki ve sorumluluk alanında bulunmamaktadır. 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile 5393 sayılı Belediye Kanunu hükümleri çerçevesinde bu yetki ve görev büyükşehir belediyesine aittir. Büyükşehir belediyesi ile Orman Genel Müdürlüğü arasında yapılan protokole istinaden yükümlülüğün ASAT’a verilmesi mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

Söz konusu tespite, Kuruma ilişkin 2019 ve 2020 yılları Sayıştay Denetim Raporları’nda da yer verilmiştir.

Sonuç itibarıyla, idarenin görev, yetki ve sorumluluk sahası 2560 sayılı Kanun ile çizilmiş ve belirlenmiştir. Buna uygun işlem ve görev ifa edilerek harcama yapılması gerekirken büyükşehir belediyesinin tüzel kişiliğini ilgilendiren bir hususun Kurum tarafından yerine getirilmesi mevzuata uygun düşmemektedir.

BULGU 12: İdarenin Mülkiyetinde veya Sorumluluğunda Bulunan Bazı Taşınmazların Fiili İşgal Altında Olması

Kuruma ait taşınmazların yönetimi kapsamında yapılan incelemelerde, bazı taşınmazların fiilen işgal altında olduğu görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 8’inci maddesinde; her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorunda oldukları belirtilmiş olup,

Anılan Kanun’un 48’inci maddesinde ise; kamu idarelerine ait malları edinme, kiralama, tahsis, yönetim, kullanma ve elden çıkarma işlemlerinin, mevzuatında öngörülen kurallar dâhilinde hizmetin amacına uygun olarak verimlilik ve tutumluluk ilkesine göre yapılacağı ve bu ilkeye aykırı eylem ve işlemlerden doğacak zararlardan, malların yönetimi

veya kullanılması hususunda yetki verilenlerin sorumlu olduğu ifade edilmiştir.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 27'nci maddesine göre, su idarelerine ait taşınmazların Devlet malı sayılacağı hüküm altına alınmıştır.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik gereği, mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazlar, harcama yetkilisine karşı sorumlu olmak üzere, taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleriyle görevli birim ve personel marifetiyle, Yönetmelik'in 5'inci maddesine göre her bir taşınmazın kayıt altına alınması, 7'nci maddesine göre Yönetmelik ekinde yer alan formların oluşturulması ve taşınmazların numaralandırılarak dosyalanması gerektiği, belirtilmektedir.

Bu kapsamda; örneklem yoluyla seçilen taşınmazların işlem ve karar dosyaları, tapu ve takdiyat bilgileri, imar işlemleri üzerinden teknik bilgileri; bilgisayar ortamında fonksiyonel ve uzaktan algılama teknikleriyle (UZALDE) konumsal veriler ile uydu görüntüleri, saha fotoğraflamaları, harita sayısallaştırması, İdare tarafından sunulan saha ve alan görüntüleri ile uydu görüntüleri (Google Earth Pro) üzerinden mekânsal ve fotoğrametrik boyut incelenmiş, ayrıca ilgili birim yetkilileri marifetiyle gerek saha incelemeleri gerekse de ayrıntılı işlem ve uygulama süreci yürütülerek fiili ve kullanım, sınır aşımı, işgal ve diğer uygulamaları sorgulanmıştır.

Yapılar incelemeler neticesinde Kuruma ait tapuda kayıtlı 3.496 adet taşınmazdan tespit edilebilen 23 taşınmazın işgal altında olduğu görülmüş olup Antalya için önemli bir nokta olan Boğaçayı kenarında bulunan önemli işgaller aşağıda belirtilmiştir;

- *Konyaaltı ilçesi Arapsuyu mahallesindeki 0.. ada 2... parsel taşınmaz*

56.000 m² lik taşınmazın, İdarece içme suyu deposu, pompa istasyonu ile kuyuların bulunduğu bölgede, bazı kısımların ASAT SPOR tarafından işgal edilerek kullanıldığı, kullanıma dair herhangi bir izin, olur ya da tahsisin olmadığı,

- *Konyaaltı ilçesi Arapsuyu mahallesindeki 0 ada 3014 parsel taşınmaz*

111.000 m² lik taşınmazın, İdarece içme suyu deposu, pompa istasyonu ile kuyu haricinde, bazı kısımların Antalya Büyükşehir Belediyesince çeşitli birim ve yapılar itibariyle kullanıldığı, kullanıma dair herhangi bir izin, olur ya da tahsisin olmadığı tespit edilmiş olup söz konusu tespiti, Kuruma ilişkin 2020 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda yer verilmesine

rağmen işgallere yönelik işlem tesis edilmemiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ve açıklamalar çerçevesinde, Kuruma ait taşınmazları işgal eden diğer kamu kurumlarınca kullanılan, çeşitli hizmetlere özgülünen taşınmazların tahsis, izin, kiralama işlemlerinin başlatılması ve tamamlanması, bunların dışında kalan ve fiilen işgal edilen taşınmazlara yönelik 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 75'inci maddesi; "İşgal edilen taşınmaz mal, idarenin talebi üzerine, bulunduğu yer mülkiye amirince en geç 15 gün içinde tahliye ettirilerek, idareye teslim edilir." hükmü gereğince gerekli işlemlerin başlatılması ve söz konusu taşınmazların tahliye ettirilmesi gerekmektedir.

BULGU 13: Taşınırlar İçin Yapılan Değer Artırıcı Harcamaların İlgili Varlığın Kayıtlı Değerine Eklenmemesi

Maddi duran varlık hesaplarında kayıtlı duran varlıklar için yapılan değer artırıcı harcamaların ilgili maddi duran varlıkların maliyet bedeline eklenmek yerine doğrudan giderleştirildiği görülmüştür.

47 sıra nolu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nin "Amortisman ve Tükenme Payı Süre ve Oranları" başlıklı 6'ncı maddesinin ikinci fıkrasında; Taşınır Mal Yönetmeliğinin eki listede yer alan dayanıklı taşınırların her biri için 14.000 TL'yi aşmayan duran varlıkların %100 amorti edileceği; aynı maddenin üçüncü fıkrasında, hesaplarda kayıtlı duran varlıklar için yapılan harcamalardan belirtilen limiti aşanların değer artırıcı harcama olarak kabul edileceği belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 187'nci maddesinde; maddi duran varlıklar için sonradan yapılan ve o varlığın değerini, kullanım süresini, ürün ve hizmet kalitesini, sağlanan faydayı artıran veya üretilen mal veya hizmetlerin üretim maliyetini azaltan her türlü maliyetin, ilgili maddi duran varlığın kayıtlı değerine ilave edilip amortisman hesaplamasında dikkate alınacağı, bunların dışında maddi duran varlıklar için yapılan her türlü harcamanın gider olarak kaydedileceği ifade edilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde; duran varlıklar için yapılan harcamalardan belirtilen limitleri aşanların değer artırıcı harcama olarak kabul edilerek ilgili duran varlığın kayıtlı değerine eklenmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede; duran varlıklar için farklı zamanlarda yapılan değer artırıcı nitelikteki harcamaların Tebliğ'de belirtilen limitin üstünde olmasına rağmen varlığın

maliyetine eklenmek yerine doğrudan giderleştirildiği görülmüştür.

Kamu idaresince, bulguda tespit edilen hususlara ilişkin olarak gerekli işlemin yapıldığı belirtilmiştir. Ancak, bulgu konusu hususa yönelik 2023 yılında yapılan kayıtların 2022 yılı dönem sonu mali tablolarındaki hatayı düzeltici bir etkisi bulunmamaktadır.

BULGU 14: Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması

Kuruma ait kayıtlı taşınmazlardan, tapu kayıtları ile mevcut kullanım şekilleri farklılık gösteren taşınmazlar olmasına rağmen cins tashih işlemlerinin yapılmadığı görülmüştür.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinde cins tashihi; binalar, arazi ve arsalar ile yer altı ve yer üstü düzenlerinin mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarının farklılık göstermesi durumunda tapu kayıtlarının mevcut kullanım şekli dikkate alınarak düzeltilmesi işlemi olarak tanımlanmıştır.

Aynı Yönetmelik'in "Cins tashihlerinin yapılması" başlıklı 10'uncu maddesinde ise; kamu idarelerinin, mülkiyetlerinde, yönetimlerinde ve kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, tapu kayıtlarında cins tashihi için gerekli işlemleri yapmaları gerektiği,

Tahsis edilen ve üzerinde irtifak hakkı tesis edilen taşınmazlar açısından bu yükümlülüğün, kullanan idarenin veya gerçek veya tüzel kişilerin durumu tespit eden yazısı üzerine taşınmaz maliki idareye ait olduğu ancak cins tashihine ilişkin gerekli belgeler ile buna ilişkin malî yükümlülüklerin kullanıcılar tarafından karşılanacağı ifade edilmiştir.

Kuruma ait taşınmazlar üzerinde yapılan incelemelerde, mevcut kullanım şekli ile tapuda yer alan bilgileri farklı olan 38 adet taşınmazın bulunduğu tespit edilmiştir.

Mevzuat hükümleri uyarınca, tapuda kayıtlı olan taşınmazların kullanım şekilleri ile tapu bilgilerinin uyumlu hale getirilmesi amacıyla cins tashih işlemlerinin yapılması gerekmektedir.

BULGU 15: Yapım İşlerinde Uygulama Projesi veya Kesin Proje Hazırlama Zorunluluğuna Uymadan Ön Proje Üzerinden İhaleye Çıkılması

Kurum tarafından yapım işlerine yönelik Kamu İhale Kanunu hükümlerine uyulmaksızın ön proje üzerinden birim fiyat teklif almak suretiyle ihalelerin gerçekleştirildiği

görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci maddesinin (c) bendinde, yapım işlerinde kural olarak uygulama projeleri yapılmadan ihaleye çıkılamayacağı, ancak, madde metninde yer verilen istisnai durumların varlığı halinde ön veya kesin proje üzerinden ihaleye çıkılabileceği belirtilmiştir.

Bahse konu mevzuat hükmü irdelendiğinde uygulama projesi yapılmasının istisnası olarak 3 durumdan bahsedilmektedir.

- İhale konusu yapım işinin özgün nitelikte ve karmaşık olması, (ön veya kesin proje)
- İşin yapımı sırasında belli aşamalarda arazi ve zemin etütleri gerekmesi, (kesin proje)
- Uygulamada imar ve güzergâh değişikliklerinin muhtemel olması. (kesin proje)

Burada dikkat edilmesi gereken husus bu durumlardan yalnızca ilkinde yani ihale konusu yapım işinin özgün nitelikte ve karmaşık olması halinde ön proje üzerinden ihaleye çıkılabileceği belirtilmiş olup diğer iki durum gerçekleşse bile ön projenin kullanılamayacağı açıktır. Diğer istisnai durumlarda ise kesin proje kullanılarak ihaleye çıkılabilecektir.

4734 sayılı Kanun'un genel gerekçesinde ise; yapım işlerinde, idarelerce yeterli etüt ve fizibilite çalışmaları yapılmadan ön proje ile ihaleye çıkılması nedeniyle yatırım maliyetleri gerçekçi bir şekilde belirlenmediğinden, işlerin öngörülen bedellerin üzerinde ve daha uzun sürede tamamlandığı, bunu önlemek amacıyla, doğal afetler veya arazi ve zemin etüdü gerektirmesi nedeniyle ihale öncesinde uygulama projesi yapılamayanlar hariç, yapım işlerinin uygulama projeleri yapılarak ihale edilme zorunluluğu getirildiği belirtilmiştir.

Kurum tarafından ihale edilen yapım işleri üzerinde yapılan incelemelerde, gerekli zemin etütleri yapılmadan ihalelerin tamamına yakınının Kamu İhale prensiplerine aykırı olacak şekilde ön proje üzerinden gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Kurum tarafından yapılan ihalelerin enerji, su, ulaşım, altyapı gibi teknik nitelikte olması sebebiyle uygulama projesi yapılması mümkün değilse bile söz konusu imalatların özgün nitelikte ve karmaşık olmaması nedeniyle en azından kesin projelerin hazırlanması gerekmektedir.

4734 sayılı Kanun'un 60'ıncı maddesinde, “Görevlilerin ceza sorumluluğu” düzenlenmiş olup maddenin son fıkrasında, 62'nci maddede belirtilen kurallara aykırı olarak ihaleye çıkılmasına izin verenler ve ihale yapanlar hakkında bu madde de yer alan cezai

müeyyidelerin uygulanacağı ifade edilmiştir.

Söz konusu tespite Kuruma ilişkin 2018, 2019, 2020 ve 2021 yılları Sayıştay Denetim Raporları'nda yer verilmesine rağmen düzeltici işlem tesis edilmediği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 8'inci maddesinde, her türlü kamu kaynağının kullanılmasında görevli ve yetkili olanların, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak kullanılması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu olduğu ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorunda oldukları düzenlenmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ve açıklamalar çerçevesinde, Kurum ihalelerinde işin niteliğine göre kesin proje ve uygulama projesinden en uygun olanının tercih edilmesi, uygulama projesi yapılması mümkün değilse vaziyet planı, kat planları, çatı planı, asma tavan planları, kesitler, görünüşler ve detay listesi gibi bazı tespitlerin yapılarak kesin proje üzerinden ihaleye çıkılması, ön projenin Kanun'da belirtilen istisnalar haricinde kullanılmaması gerekmektedir.

BULGU 16: Yapım İşi İhalelerinde Mahal Listeleri Hazırlanmadan İhaleye Çıkılması

Kurum tarafından ihale edilen yapım işlerine ilişkin ihale dokümanlarında mahal listelerinin bulunmadığı görülmüştür.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun "Sözleşme türleri" başlıklı 6'ncı maddesinde;

"a) Yapım işlerinde; uygulama projeleri ve bunlara ilişkin mahal listelerine dayalı olarak, işin tamamı için isteklinin teklif ettiği toplam bedel üzerinden anahtar teslimi götürü bedel sözleşme,

...

c) Yapım işlerinde; ön veya kesin projelere ve bunlara ilişkin mahal listeleri ile birim fiyat tariflerine, mal veya hizmet alımı işlerinde ise işin ayrıntılı özelliklerine dayalı olarak; idarece hazırlanmış cetvelde yer alan her bir iş kaleminin miktarı ile bu iş kalemleri için istekli tarafından teklif edilen birim fiyatların çarpımı sonucu bulunan toplam bedel üzerinden birim fiyat sözleşme,"

düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin "Yaklaşık maliyetin hesaplanmasına esas miktarların tespiti" başlıklı 9'uncu maddesinin (c) bendinde; ön, kesin veya uygulama projelerine dayalı olarak, işin bünyesindeki imalat kalemlerinin adını ve yapılacağı yerleri gösteren ve yaklaşık maliyetin hazırlanmasına esas teşkil eden mahal listeleri hazırlanacağı ifade edilmiştir.

Söz konusu mevzuat hükümleri çerçevesinde yapım işlerinde ihale edilen işlerin anahtar teslim götürü bedel olarak ihaleye çıkılabilmesi için ihale dokümanında uygulama projeleri ve bunlara ilişkin mahal listelerinin, birim fiyatlı olarak ihaleye çıkılabilmesi için ise ihale dokümanında ön veya kesin projelerin, bunlara ilişkin mahal listelerinin ve birim fiyat tariflerinin bulunması gerekmekte olup mahal listesi yaklaşık maliyetin hazırlanmasına esas teşkil etmektedir.

İhale edilen işlerde istekliler projelere ve bunlara ilişkin mahal listelerinde gösterilen işlerin tamamına teklif vermektedir. Mahal listeleri, yapım işlerinde hangi imalatın hangi alana uygulanacağını gösteren dokümanlardan birisi olup, isteklilerin hazırlayacakları teklifleri de doğrudan etkileyen unsurlardan biridir. Bu anlamda, yapım işlerinde projelerle birlikte mahal listelerinin de hazırlanıp ihale dokümanına dahil edilmek suretiyle ihaleye çıkılması gerekmektedir.

Yapım işleri üzerinde yapılan incelemelerde, Kurum tarafından yapılan ihalelerde mahal listesi hazırlanmadığı ve ihale dokümanı kapsamında isteklilere verilmediği tespit edilmiştir.

Bu itibarla, ihale edilen yapım işlerinde mevzuatın öngördüğü şekilde projeler ve imalat iş kalemlerinin hangi alanlara uygulanacağını gösteren mahal listeleri hazırlanarak ihale dokümanına dahil edilmesi ve bu suretle ihaleye çıkılmasının sağlanması gerekmektedir.

BULGU 17: Bütün Riskler (All Risk) Sigorta Poliçelerinin Güncellenmemesi ve Öngörülen Riskleri Karşılammaması

A) All Risk Sigorta Poliçelerinin Zeyilname ile Güncellenmemesi

Kurumun taahhüdü altında bulunan yapım işlerinde iş artışı ve süre uzatımı verilmesine rağmen all risk sigorta poliçelerinin güncellenmediği görülmüştür.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun 9'uncu maddesinde; yüklenicinin, işyerlerindeki her türlü araç, malzeme, ihzarat, iş ve hizmet makineleri, taşıtlar, tesisler ile

sözleşme konusu iş için, işin özellik ve niteliğine göre ihale dokümanında belirtilen şekilde, iş başlama tarihinden geçici kabul tarihine kadar geçen süre içinde oluşabilecek deprem, su baskını, toprak kayması, fırtına, yangın gibi doğal afetler ile hırsızlık, sabotaj gibi risklere karşı, geçici kabul tarihinden kesin kabul tarihine kadar geçecek süreye ilişkin ise kapsamı ihale dokümanında belirtilen genişletilmiş bakım devresi teminatını içeren sigorta yaptırmak zorunda olduğu hüküm altına alınmıştır.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin 9'uncu maddesinin ikinci fıkrasında; sigortaya esas alınacak bedelin, işin kendisi için sözleşme bedeli, her türlü araç, malzeme, ihzarat, iş ve hizmet makineleri, taşıtlar, tesisler ve benzeri için ise piyasa rayiçlerine göre hesaplanan bedeller olduğu, ödenen toplam hakediş tahakkuk tutarının (fiyat farkları dahil) poliçedeki sigorta bedelini aşması ve/veya poliçede öngörülen sigorta bitiş tarihinin süre uzatımı veya cezalı çalışma sebebiyle aşılması hallerinde, zeyilname ile sigorta bedelinin artırılması ve/veya sigorta süresinin uzatılmasının zorunlu olduğu ifade edilmiştir.

Kurum tarafından ihale edilen ve sözleşmeye bağlanan yapım işlerine ilişkin yapılan incelemelerde, iş artışı ve süre uzatımı verildiği halde sigorta poliçelerinin bir kısım yapım işinde tutar bakımından bir kısmında ise süre bakımından zeyilname ile güncellenmediği tespit edilmiştir.

B) All Risk Sigorta Poliçelerinin Mevzuatın Öngördüğü Riskleri Karşılama

Kurum tarafından ihale edilerek sözleşmeye bağlanan yapım işleri ile ilgili all risk sigorta poliçelerinin Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin öngördüğü içerikte hazırlanmadığı ve bu haliyle olası riskleri karşılamadığı görülmüştür.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin 9'uncu maddesinin üçüncü fıkrasında; kıymetlerin sigortalanmasında muafiyet ve koasürans uygulamalarına ilişkin belirlemeler yapılmış olup,

- Tüm riskler için uygulanabilecek muafiyet oranının azami %2,

- Deprem, sel, su baskını, toprak kayması ve terör riskleri için uygulanabilecek koasürans oranının azami %20 olduğu, bunlar dışında kalan riskler için koasürans uygulanmayacağı,

Ayrıca muafiyet ve koasürans kısmına isabet eden hasarların karşılanmasının yüklenicinin sorumluluğunda olduğu belirtilmiştir.

Beşinci fıkrasında ise; sigortalara ilişkin poliçelerin, idarenin yazılı izni dışında; genişletilmiş bakım devresi teminatı hariç, poliçenin geçici kabul tarihinden önce iptal edilemeyeceği ve süresinin kısaltılamayacağı, genişletilmiş bakım devresi teminatının ise kesin kabul tarihinden önce iptal edilemeyeceği hükmünü taşıması ve ilk hakediş raporunun düzenlenip tahakkuka bağlanmasından önce idareye verilmesi gerektiği, aksi halde hakediş tutarı ve öngörölmüş ise avansın ödenmeyeceği, sigorta primlerinin ödendiğine ve sigorta sözleşmesinin yürürlükte olduğuna dair sigortacıdan alınacak bir belgenin her hakedişin tahakkuka bağlanmasından önce idareye sunulmasının zorunlu olduğu ifade edilmiştir.

Yapım işlerine yönelik all risk poliçeleri üzerinde yapılan incelemelerde, poliçelerin bir kısmının ilgili bentte belirtilen azami muafiyet oranından daha yüksek muafiyetler içerdiği, (b) bendinde belirtilen riskler haricinde başka riskler içinde koasürans uygulanmasını içeren hükümlerin bulunduğu, ayrıca poliçelerin Genel Şartname uyarınca taşıması gereken hükümleri karşılamadığı, bu halleri ile Kanun ve Genel Şartname’de detaylı olarak anlatıldığı şekilde iş ve işyerleri ile içinde bulunan değerleri ifade edilen risklere karşı gerektiği gibi sigorta teminatı kapsamına almadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ve açıklamalar çerçevesinde, işyeri ve diğer kıymetlerin sigortalanması konusunda düzenlenen ilgili mevzuat hükümlerine uyulması ve bu doğrultuda işlem tesis edilmesi gerekmektedir.

BULGU 18: Belli Süreyi Gerektiren Hizmet ve Yapım İşleri Kapsamındaki Doğrudan Temin Alımlarında Sözleşme İmzalanmaması

Kurum tarafından belli bir süreyi gerektiren doğrudan temin yöntemiyle yapılan bazı hizmet alımları ile yapım işlerinin sözleşmeye bağlanması gerektiği halde yüklenicilerle herhangi bir sözleşme imzalanmadığı görölmüştür.

Kamu İhale Genel Tebliği’nin “Doğrudan temine ilişkin açıklamalar” başlıklı 22’nci maddesinin 22.1.1.3 numaralı alt bendinde doğrudan temin yöntemi ile alımı yapılacak malın tesliminin veya hizmetin ya da yapım işinin belli bir süreyi gerektirmesi durumunda, alımın bir sözleşmeye bağlanmasının zorunlu olduğu; bir defada yapılacak alımlarda sözleşme yapılmasının ise idarelerin takdirinde olduğu hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede, doğrudan temin yöntemiyle gerçekleştirilen ve belli bir süreyi gerektiren bazı hizmet alımları ile yapım işleri için sözleşme imzalanmadığı tespit edilmiştir.

Bu itibarla, işin yapımı, malın teslimi ve hizmetin ifası sırasında yaşanabilecek aksaklıklarda ve hukuksal anlaşmazlıklarda idare açısından hak kaybı oluşmaması için belirli bir süreyi gerektiren mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinde sözleşme düzenlenmesi gerekmektedir.

BULGU 19: Kurum Araçlarının Mevzuatta Yer Almayan Kişi ve Kurumlara Kullandırılması

Kurumun kiralama suretiyle edindiği binek araçların, bazı kişiler ve bir kısım vakıf, dernek vb. organizasyonların özel işlerinde bedelsiz olarak kullandırıldığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Bütçelerden yardım yapılması" başlıklı 29'uncu maddesinin birinci fıkrasında; gerçek veya tüzel kişilere kanunda veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinde dayanağı olmadan kamu kaynağı kullandırılmayacağı ifade edilmiştir. Devamında ise, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçelerinde öngörülmüş olmak kaydıyla; kamu yararı gözetilerek dernek, vakıf, birlik, kurum, kuruluş, sandık ve benzeri teşekküllere yardım yapılabilceği hüküm altına alınmıştır.

Görüldüğü gibi genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ancak bütçelerinde öngörülmüş olması kaydıyla; kamu yararı gözeterek dernek, vakıf, birlik, kurum, kuruluş, sandık ve benzeri teşekküllere yardım yapabilmektedir.

Söz konusu madde belediye ve bağlı kuruluşları da kapsamakta iken, 12.11.2012 tarih ve 6360 sayılı Kanun'un 19'uncu maddesi ile 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 75'inci maddesine "5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 29'uncu maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi ile 5253 sayılı Dernekler Kanununun 10'uncu maddesi; belediyeler, il özel idareleri, bağlı kuruluşları ve bunların üyesi oldukları birlikler ile ortağı oldukları Sayıştay denetimine tabi şirketler için uygulanmaz." hükmü eklenmiştir. Bu ekleme ile belediye ve bağlı kuruluş bütçelerinden derneklere yardım yapılabilmesinin önü tamamen kapatılmıştır.

ASAT Genel Müdürlüğünde yapılan incelemelerde, Kurum tarafından kiralanan bazı araçların bir kısım kişiler ile vakıf, dernek, spor kulübü gibi organizasyonlara kullandırıldığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere belediye bağlı kuruluşlarının dernek, vakıf, birlik, kurum, kuruluş, sandık ve benzeri teşekküllere yardım

yapabilmesinin artık mümkün olmadığı belirtilmiş olup söz konusu işlemler açıkça mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

BULGU 20: İdarenin Mülkiyetinde veya Tasarrufundaki Araçların Denetimini Sağlayacak Araç Takip Sisteminin Bulunmaması

İdare adına tescilli veya kiralama kapsamında edinilen bazı araçların kullanımlarının takibi için araç takip sistemi kurulmamıştır.

5018 Sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun "Hesap verme sorumluluğu" başlıklı 8'inci maddesinde; her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu olduğu ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorunda olduğu hüküm altına alınmıştır.

Anılan Kanun'un 48'inci maddesinde ise kamu idarelerine ait malların tahsis, yönetim, kullanma işlemleri, mevzuatında öngörülen kurallar dahilinde hizmetin amacına uygun olarak verimlilik ve tutumluluk ilkesine göre yapılması gerektiği ve bu ilkeye aykırı eylem ve işlemlerden doğacak zararlardan, malların yönetimi veya kullanılması hususunda yetki verilenlerin sorumlu olacağı belirtilmiştir.

İdare işlemlerinin incelenmesi neticesinde; İdarenin yapmış olduğu araç kiralaması hizmet işi kapsamında kiralık olarak temin edilen bazı araçlarda, işin teknik şartnamesinin ilgili maddesinde belirtilmesine rağmen, araç takip sisteminin takılmadığı tespit edilmiştir. Diğer bir ifadeyle İdare araçlarının kullanımının denetlenmesi amacıyla kurulmuş bir araç takip sistemi bulunmadığı, araçların İdarenin resmi işlerinde kullanılıp kullanılmadığının takip edilemediği tespit edilmiştir.

Söz konusu sistemin eksikliği, araçların amaçlarına uygun şekilde kullanılıp kullanılmadığının tespit edilememesine neden olmaktadır.

Sonuç olarak, İdare araçlarının kullanımının denetlenmesi amacıyla kullanımda bulunan araçlarda araç takip sistemi kurulması gerekmektedir.

BULGU 21: Hurda İşlemlerinin Sağlıklı Bir Şekilde Yürümesini Sağlayacak Hurda Yönetim Sistemi Kurulmaması

Kurum bünyesinde hurdaya ayrılan demirbaşların toplanması, ambara giriş, satış ve imha işlemlerine ilişkin kurumsal bir düzenleme bulunmadığı; hurda yönetiminin etkin bir şekilde gerçekleştirilmediği görülmüştür.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin 28'inci maddesi hükmü gereğince, ekonomik ömrünü tamamlamış olan veya tamamlamadığı halde teknik ve fiziki nedenlerle kullanılmasında yarar görülmemekle birlikte hizmet dışı bırakılması gerektiği ilgililer veya özel mevzuatı çerçevesinde oluşturulan komisyon tarafından bildirilen taşınırlar, biri işin uzmanı olmak kaydıyla harcama yetkilisinin belirleyeceği en az üç kişiden oluşan komisyon tarafından değerlendirilip, harcama yetkilisi veya üst yöneticinin onayı ile hurdaya ayrılma işleminin tamamlanması gerekmektedir.

Anılan komisyonca yapılan değerlendirme sonucunda hurdaya ayrılması uygun görülmeyen taşınırlar hakkındaki gerekçeli karar harcama yetkilisine bildirilir. Komisyonca hurdaya ayrılmasına karar verilenler için ise Kayıttan Düşme Teklif ve Onay Tutanağı düzenlenerek hurda ambarına gönderilir. Komisyonun yapacağı değerlendirme sonucunda hurdaya ayrılan taşınırın, ekonomik değer taşıyıp taşıyamamasına bağlı olarak imha edilmesi veya satılması mümkündür. Mevzuat gereği oluşturulması gereken ikinci bir komisyon daha vardır. Bu komisyonun görevi; ekonomik ömrünü tamamlamadan teknik ve fiziki nedenlerle hizmet dışı bırakılması gereken taşınırlarla ilgili olarak, sorumluların tespit edilmesi ve taşınırların değerinin belirlenmesidir. Kamu malına verilen zarara ilişkin sorumlulukların tespitinden sonra ilgililerden rücu edilmek suretiyle sebep oldukları zarar tahsil edilmelidir.

Makine ve Kimya Endüstrisi Anonim Şirketi (MKE), yasalarla kendisine verilen görev ve yetkiler çerçevesinde kamu kurum ve kuruluşlarının hurdalarını, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca her altı ayda bir belirlenen fiyatlar üzerinden satın alarak, savunma sanayi ihtiyaçlarına yönelik üretimlerinde kullanmaktadır. MKE, kamu kurumlarının hurdalarının sahibi konumunda olup, hurdaları toplamaya yetkili tek kamu kuruluşudur. Bu nedenle kurumların her türlü hurda malzemelerini MKE Hurda İşletmesi müdürlüğüne satış suretiyle devretmeleri kanuni bir zorunluluktur.

Hurda ambarı, çeşitli nedenlerle kullanılmaz hale gelen taşınırların biriktirildiği yerlerdir. Hurda ambarına hurda ambar sorumlusu atanması, ambara giriş çıkışların tutulacak hurda defterinde takip edilmesi, etkin bir hurda yönetiminin vazgeçilmez unsurudur. Hurda

ambarında muhafaza altına alınan taşınırlardan, satışına karar verilenler usulü dairesinde satılırken imha edilmesine karar verilen taşınırlar, komisyon huzurunda imha edilir. Bu işleme ilişkin bir imha tutanağı düzenlenmelidir. Hurdaya ayrılan veya imha edilen taşınırlar Taşınır İşlem Fişi düzenlenerek kayıtlardan çıkarılır.

ASAT Genel Müdürlüğü ambarlarında yapılan incelemeler sonucunda birçok hurda malzemesinin atıl halde bulunduğu ve bu hurdalara yönelik mevzuat doğrultusunda etkin bir hurda yönetim sistemi kurulmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından bulguda yer alan tespitlere katılmış, düzeltme işlemlerine başlanıldığı bilgisi verilmiştir. Sonuç olarak, bundan sonraki hurda işlemlerinin daha sağlıklı bir şekilde yürütülmesi için harcama birimlerinde gereken özen gösterilerek mevzuat doğrultusunda daha etkin bir hurda yönetim sistemi kurulması önem arz etmektedir.

BULGU 22: Genel İdare Esaslarına Göre Yürütülmesi Gereken Asli ve Sürekli Vazifelerin İşçi Personel Tarafından Yerine Getirilmesi

Kurumun üstlenmiş olduğu asli ve sürekli kamu hizmetlerini memur personel eliyle yürütmesi gerektiği halde ‘Birim Sorumlusu’ unvanı verilen bazı daimi veya geçici işçi statüsünde istihdam edilen personel aracılığıyla da yerine getirmekte olduğu ayrıca hakediş raporu ve eklerine, istihdam edildikleri unvan dışında başka unvanlar kullanarak imza attıkları görülmüştür.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın 128’inci ve 129’uncu maddesi ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4’üncü maddesinde, asli ve sürekli hizmetlerin memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle yürütülmesi gerektiği belirtilmektedir.

Kurumun insan kaynakları üzerinde yapılan incelemelerde, Kurum bünyesinde sözü edilen, asli ve sürekli vazifelerden şube müdürü kadro görevlerinin, mevzuata aykırı olarak daimi veya geçici işçi kadrolarında bulunan ve “birim sorumlusu” olarak görevlendirilen personel eliyle yürütüldüğü tespit edilmiştir. Asli ve sürekli hizmetlerin yerine getirilmesinde, “harcama yetkilisi” ve “gerçekleştirme görevlisi” olarak memur kadrosunda bulunan personelin görevlendirilmesi gerekmektedir.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi’nin “Tanımlar” başlıklı 4’üncü maddesinde; “Yapı denetim görevlisi”, idare tarafından, işlerin denetimi için görevlendirilecek bir memur veya bir heyeti ve/veya idare dışından bu işleri yapmak üzere görevlendirilen gerçek veya tüzel kişi veya

kişiler olarak tanımlanmıştır.

Kamu İhale Kurulu'nun 18.07.2018 tarih ve 2018/DK.D-187 sayılı Kararı'yla; 696 sayılı Kararname ile statü ya da kadroya geçişi sağlanan ve geçici işçi niteliğinde olmayan personelin, ihale ve sözleşme sürecinde oluşturulacak komisyon ve teşkilatlarda görev alabileceğine imkan verilmiş olup evleviyet ilkesi gereğince sürekli işçi kadrolarında bulunan personel de bahsi geçen komisyon ve teşkilatlarda görev alabilecektir.

Kuruma ait yapım işlerine yönelik düzenlenen hakediş raporları üzerinde yapılan incelemelerde; Kurum bünyesinde sürekli işçi kadrolarında istihdam edilen ve yapı denetim görevlisi olarak görevlendirilen personellerin hakediş raporu ve eklerine, istihdam edildikleri unvan ile imza atmaları gerekirken öğrenim durumlarını beyan ettikleri şekilde "tekniker ya da mühendis" unvanlarını kullanarak imza attıkları tespit edilmiştir.

Oysaki hakediş raporu ve eklerine tekniker ya da mühendis unvanı ile imza atılabilmesi için ilgili personelin Kurum bünyesinde memur ya da sözleşmeli olarak istihdam edilmesi gerekmektedir.

Söz konusu tespite Kuruma ilişkin 2019 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda yer verilmesine ve Kurum tarafından görevlendirmelerin iptal edilerek sona erdirileceği belirtilmesine rağmen düzeltici işlem tesis edilmemiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ve açıklamalar çerçevesinde, sözü edilen şube müdürü kadro görevlerinin memur personel marifetiyle yürütülmesi ve 'Birim Sorumlusu' unvanı altında daimi veya geçici işçi statüsündeki personelin görevlendirilmemesi, yapı denetim görevlisi olarak görevlendirilen işçi personelin ise hakediş raporu ve eklerine istihdam edildikleri unvan ile imza atmaları gerekmektedir.

BULGU 23: Kurum Yönetim Kurulu Üyesinin Başka Bir Kuruluşta Görev ve Ücret Alması

Kurum yönetim kurulu üyesi olarak görev yapan personelin mevzuata aykırı olarak Kurumun hakim ortağı olduğu şirkette görevlendirildiği ve ücret aldığı görülmüştür.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun "Şirket kurulması" başlıklı 26'ncı maddesinde; büyükşehir belediyelerinin kendilerine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre sermaye şirketleri kurabileceği, genel sekreter ile belediye ve bağlı kuruluşlarında yöneticilik sıfatını haiz personelin bu şirketlerin yönetim kurullarında

görev alabileceği belirtilmiştir.

Bütün büyükşehir su ve kanalizasyon idareleri için uygulanan 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un "Yönetim kurulu" başlıklı 7'nci maddesinde; genel müdür ile genel müdür yardımcılarında hizmette en eski olanı, hizmette eşitlik halinde yaşlı bulunanın Yönetim Kurulunun tabii üyesi oldukları, diğer üç üyenin ise belediye başkanının teklifi ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanının onayı ile atanacağı,

Üyelerin, Devlet memurlarına ilişkin mevzuatta yer alan istisnalar dışında, özel ya da kamu sektöründe başka bir görev alamayacağı ifade edilmiştir.

631 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Mali ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 12'nci maddesinde; memurlar ve diğer kamu görevlilerine ilişkin "...kurum ve kuruluşların yönetim kurulu, denetim kurulu, tasfiye kurulu, danışma kurulu üyelikleri ve komisyon, heyet, komite ile benzeri organlarda görev alanlara, kurum içi ve kurum dışı ayrımı yapılmaksızın bu görevlerinden sadece biri için ücret ödenebilir. Bu maddenin uygulanmasında oluşacak tereddütleri gidermeye Maliye Bakanlığı yetkilidir." hükmü getirilmiştir.

Yapılan incelemede, Kurum yönetim kurulu üyesi olarak görev yapan personelin Kurumun %95,40 oranında hakim ortaklığının bulunduğu Aldaş Altyapı Yönetim Danışmanlık Mühendislik Hizmetleri Elektrik Enerjisi Yapı Elemanları Üretimi İnşaat Taahhüt Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketinde (ALDAŞ AŞ) yönetim kurulu üyesi olarak görev yaptığı ve söz konusu üyeliğe ilişkin ücret aldığı tespit edilmiştir.

Denetim tespiti sonrasında Kamu idaresi tarafından ilgili yönetim kurulu üyesinin, Akdeniz Üniversitesi bünyesinde öğretim üyesi olarak görev yapmakta iken 31.05.2022 tarihinde Kuruma nakil olduğu, ASAT Yönetim Kurulu üyeliği nedeni ile bugüne değin üyelik ücreti almadığı,

ASAT Genel Müdürlüğünün 2560 sayılı Kanun'un Ek 5 ve Geçici 10'uncu maddeleri hükümlerine dayanılarak 18.02.1995 tarihli ve 22206 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 28.12.1994 tarihli ve 94/6576 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulan, müstakil bütçeli, kamu tüzel kişiliğine haiz, 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 14'üncü maddesinde belirtilen mahalli idare kavramına girmediği ve mahalli idareler mevzuatına değil kendi özel kanununa

tabi bir kamu kurumu olduğu,

6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 359'uncu maddesinde; Devlet, il özel idaresi, belediye, köy ile diğer kamu tüzel kişilerinin pay sahibi olduğu şirketlerde, sayılan tüzel kişiler veya bunların gerçek kişi temsilcileri yönetim kuruluna seçilebilir hükmünün bulunduğu,

Aynı Kanunun 394'üncü maddesinde; yönetim kurulu üyelerine, tutarı esas sözleşmeyle veya genel kurul kararıyla belirlenmiş olmak şartıyla huzur hakkı, ücret, ikramiye, prim ve yıllık kardan pay ödenebilir." hükmünün yer aldığı belirtilmiştir.

Öncelikle ifade etmek gerekirse Kamu idaresi, su ve kanalizasyon idareleri yönetim kurulu üyeliğine ilişkin 2560 sayılı Kanun'da yer alan bir çok hükmü ifade etmesine rağmen yönetim kurulu üyelerine ilişkin önemli olan aynı Kanun'un 7'nci maddesinde yer alan; *"Üyeler, Devlet memurlarına ilişkin mevzuatta yer alan istisnalar dışında, özel ya da kamu sektöründe başka bir görev alamazlar. Genel, katma ve özel bütçeli idarelerin, kamu iktisadi teşebbüslerinin kadrolarından yönetim kuruluna getirilenler asıl görevlerinden maaşsız izinli sayılırlar. Bu kimselerin memuriyetleri ile buna ait her türlü hak ve yükümlülükleri saklıdır. İzinli oldukları müddet, terfi ve emekliliklerinde fiili hizmet olarak hesaba katılacağı gibi bunlardan izinli oldukları sıradaterfi hakkını kazananlar, başkaca hiçbir işleme gerek kalmaksızın terfi ettirilirlir."* hükmüne hiçbir surette değinmemiştir.

Kanun metninde söz konusu yönetim kurulu üyelerinin Devlet memurlarına ilişkin mevzuatta yer alan istisnalar dışında, özel ya da kamu sektöründe başka bir görev alamayacağı açıkça belirtilmiştir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun ikinci görev yasağı ile ikinci görev verilecek memurlar ve görevlere ilişkin maddeleri ile diğer mevzuatta, bahsi geçen yönetim kurulu üyelerinin özel sektörde görev alabilmesine ilişkin bir istisna bulunmamaktadır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ve açıklamalar çerçevesinde, Kurum yönetim kurulu üyesi olarak görev yapan personelin, Kurumun kuruluş esaslarının gerçekleştirilmesine yönelik atandığı dolayısıyla hizmetlerini layıkıyla yerine getirebilmesi için Kanun koyucu tarafından özel ya da kamu sektöründe başka bir görev almasının yasaklandığı düşünüldüğünde bahsi geçen personelin ALDAŞ AŞ bünyesindeki görevleri ve ilgili Şirket'ten aldığı ücretler mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

BULGU 24: Görev ve Yetkisi Bulunmayan Daire Başkanı Kadrolarına Atama Yapılması

Kurum bünyesinde herhangi bir faaliyeti bulunmayan daire başkanlığı kadrolarına mevzuata aykırı olarak atama yapıldığı görülmüştür.

Belediye, bağlı kuruluş ve mahalli idare birliklerinde personel istihdamına ilişkin düzenlemeler getiren Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik 22.02.2007 tarih ve 26442 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Yönetmelik’in 1’inci maddesinde; bu Yönetmelik’in amacının; kamu kaynaklarının etkili ve verimli kullanılması, yerel hizmetlerin dengeli dağılımının temin edilmesi, belediyeler tarafından sunulan hizmetlerde kalitenin artırılması, ihtiyaç duyulan nitelik, unvan ve sayıda personel istihdamının sağlanması olduğu ifade edilmiş olup,

“Kadroların Tespiti” başlıklı 9’uncu maddesinde ise;

“... Birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadro unvanları hizmet gereklerine uygun olarak belirlenir ve fiilen icra edilmeyen hizmetlere ilişkin kadro unvanları kullanılamaz. Ek-3 Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Kadro Unvanları Listelerinden (I) ve (II) sayılı listelerde yer alan 2975 unvan kodlu “Daire Başkanı” kadrosunun ihdas edilmesi durumunda; ihdas edilen her kadro için ayrı ayrı olmak üzere; görev ve yetki alanı bu maddede belirtilen hükümlere uygun olarak atamaya yetkili amir tarafından belirlenir...” hükmüne yer verilmiştir.

Anılan Yönetmelik’e dayanılarak ASAT Genel Kurulu tarafından Kuruluş, Görev, Yetki ve Teşkilat Yönetmeliği kabul edilmiş olup, İlgili Yönetmelik’in “Tanımlar” başlıklı 4’üncü maddesinde, “Daire Başkanlığı”; Genel Müdürlük Hizmet birimlerinin yöneticisi ve harcama yetkilisi olarak ifade edilmiştir.

Aynı Yönetmelik’in “İdarenin teşkilat yapısı” başlıklı 16’ncı maddesinde; ASAT Genel Müdürlüğü Teşkilatının, Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcıları, İç Denetim Birimi, Teftiş Kurulu Başkanlığı, Hukuk Müşavirliği, Özel Kalem Müdürlüğü ile faaliyetlerin gerektirdiği sayıda Daire Başkanlığı, Şube Müdürlüğü ve bunlara bağlı birimlerden teşekkül edeceği, birimlerin görev, yetki, sorumlulukları ile çalışma usul ve esaslarını belirleyen yönergelerin, Yönetim Kurulu Kararı ile yürürlüğe gireceği belirtilmiş,

“Daire başkanlıkları” başlıklı 21’inci maddesinde ise; Daire Başkanlıklarının görev,

yetki, sorumlulukları ile çalışma usul ve esaslarının yönerge ile belirleneceği ifade edilmiştir.

Mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadro unvanları hizmet gereklerine uygun olarak belirlenecek ve fiilen icra edilmeyen hizmetlere ilişkin kadro unvanları kullanılamayacaktır. Ayrıca (I) ve (II) sayılı listelerde yer alan 2975 unvan kodlu “Daire Başkanı” kadrosunun ihdas edilmesi durumunda; bu kadrolar için ayrı ayrı olmak üzere görev ve yetki alanları atamaya yetkili amir tarafından belirlenecektir.

Kurum teşkilat şeması ve insan kaynakları üzerinde yapılan incelemelerde, İdarenin anılan Yönetmelik gereğince norm kadro cetvellerini oluşturduğu fakat faaliyeti olan daire başkanlıklarının yanında hiçbir faaliyeti olmayan 4 adet daire başkanı kadrosunun ihdas edilerek atama yapıldığı tespit edilmiştir.

Yukarıda bahsedilen mevzuat hükümleri uyarınca bir daire başkanlığının ihdas edilmesi durumunda bunun belirli bir görev ve yetki ile Kurum hizmet ağı içinde organizasyonu olması gerektiği açıktır. Kurum Genel Kurulu tarafından kabul edilen Yönetmelik’te de daire başkanlığı kadrosu harcama yetkilisi olarak tanımlanmıştır. Hiçbir faaliyeti, organizasyonu, personeli, bütçesi, yetki, sorumluluk ve çalışma usul ve esaslarını belirleyen yönergesi olmayan sadece kadro unvanı kullanılan daire başkanlıkları ihdas edilemez.

Faaliyeti olmayan sadece ismi daire başkanı olan kadroların ihdas edilerek atama yapılması açıkça mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

BULGU 25: Sözleşmeli Avukatlara Ödenen Vekalet Ücretlerinin Sigorta Primine Tabi Tutulmaması

Kurumda 4/B statüsünde sözleşmeli olarak istihdam edilen avukatlara yönelik gerçekleştirilen vekalet ücretlerinin gerek işçi payları gerekse işveren payları bakımından sosyal güvenlik primine tabi tutulmadığı görülmüştür.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun 4/B maddesindeki sözleşmeli personel, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu’nun 4’üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi hükmü uyarınca (4/1-a kapsamında) sigortalı sayılmaktadır.

5510 sayılı Kanun’un “Prime esas kazançlar” başlıklı 80’inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde, işçiler için sigorta primine esas kazançta eklenmeyecek istisnalar sayılmıştır. Anılan fıkranın (c) bendinde ise, “(b) bendinde belirtilen istisnalar dışında her ne adla yapılırsa yapılsın tüm ödemeler ile aynı yardım yerine geçmek üzere yapılan nakdi

ödemeler prime esas kazanca tabi tutulur. Diğer kanunlardaki prime tabi tutulmaması gerektiğine dair muafiyet ve istisnalar bu Kanunun uygulanmasında dikkate alınmaz” denilmekte olup,

Anılan fıkranın (d) bendinde ise; ücretlerin hak edildikleri aya mal edilmek suretiyle sigorta primine tabi tutulacağı ifade edilmiştir.

Aynı Kanun’un “Günlük kazanç sınırları” başlıklı 82’nci maddesinde; bu Kanun gereğince alınacak prim ve verilecek ödeneklerin hesabına esas tutulan günlük kazancın alt sınırının, sigortalıların yaşlarına uygun asgarî ücretin otuzda biri, üst sınırının ise 16 yaşından büyük sigortalıların günlük kazanç alt sınırının 7,5 katı olduğu belirtilmiştir.

Personellere yönelik gerçekleştirilen ödemeler üzerinde yapılan incelemelerde, Kurum bünyesinde sözleşmeli olarak istihdam edilen avukat personellere ödenen vekalet ücretlerinin gerek işçi payları gerekse işveren payları bakımından sosyal güvenlik primine tabi tutulmadığı tespit edilmiştir.

5510 sayılı Kanun kapsamında ilgililerin hak kaybına uğramamaları için vekalet ücretleri ödenirken, yukarıda izah edilen mevzuat hükümleri doğrultusunda işlem tesis edilmesi gerekmektedir.

BULGU 26: Arazi Tazminatı Ödemelerinde Mevzuata Uygun Hareket Edilmemesi

ASAT Genel Müdürlüğünün hesap ve işlemlerinin incelenmesi sırasında; İdare personeline ödenmekte olan arazi tazminatına dayanak teşkil eden çizelgelerin mevzuatta belirtilen usule uygun biçimde doldurulmadığı, mevzuatta belirtilen şartları taşımayan personele ödeme yapıldığı görülmüştür.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun 152’nci maddesinin ikinci fıkrasının (A) bendinde, Teknik Hizmetler Sınıfına dahil kadrolarda bulunan personelden açık çalışma mahallerinde fiilen çalışanlara, buldukları kadrolar esas alınmak suretiyle, çalışılan her gün için belirlenecek oranlarda ve üçer aylık dönemler itibarıyla ek özel hizmet tazminatı verileceğinden bahsedilmiştir.

Mezkûr Kanuna dayanarak çıkarılan 160 No.lu Devlet Memurları Kanunu Genel Tebliği’nde, yukarıda bahsedilen ek özel hizmet tazminatının ödenmesine ilişkin usul ve esaslar hakkında düzenlemeler yapılmıştır. Söz konusu tebliğde; II sayılı Cetvelin (E) Teknik Hizmetler Bölümünün 6’ncı sırasında, Teknik Hizmetler Sınıfına ait kadrolarda bulunan

personelden; büro, atölye, ısı santrali, laboratuvar, tesis (sosyal tesisler dahil), işletme, fabrika ve hizmet binaları dışında olmak şartıyla arazi, şantiye, inşaat, baraj, park, bahçe, maden, açık alanlarda kurulu tarım ve hayvancılık uygulama birimleri ve yol gibi açık çalışma mahallerinde fiilen çalışanlara (belirtilen mahallerde yapılan kontrollük hizmetleri dahil), çalışılan her gün için %3, %2 ve %1,2 oranlarında ek özel hizmet tazminatı ödeneceği; bu şekilde ödenecek ek özel hizmet tazminatı toplamının üçer aylık dönemler itibarıyla %60, %40 ve %24 oranlarını aşmayacağı, bu ilave tazminatın kimlere ödeneceğinin ise iş programları ve çalışma mahallerinin özellikleri dikkate alınarak, üçer aylık dönemler halinde, ilgili birim amirlerince belirleneceği ve ödemelerin görevin fiilen yerine getirilmesinden sonra üçer aylık dönem sonlarında yapılacağı hükme bağlanmıştır.

Ayrıca Tebliğ'de, söz konusu listelerin programlanmış ve önceden bilinebilen işler dikkate alınarak hazırlanacağı, muhtemel işlerin söz konusu listelerde yer almayacağı, birim amirlerinin, iş programlarını ve personelin bir önceki üç aylık dönemlerindeki büro içi ve büro dışı çalışmalarını dikkate alarak her üç ayda bir ek özel hizmet tazminatı ödemesi yapılacak personel listelerini yeniden gözden geçirecekleri, birim amirlerince düzenlenecek listelerde personelin unvanı, adı-soyadı ve görevlendirildiği işlerin ayrıntılı olarak yer alacağı belirtilmektedir.

Arazi tazminatı ödeme dosyaları üzerinde yapılan incelemede; birim amirlerince düzenlenen listelerde, arazi tazminatı ödenen personelin görevlendirildiği işlerin ayrıntılı olarak yer almadığı; kontrol, tespit, bölge kontrol gibi genel ifadelerin yer aldığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresince, arazi tazminatı ödemelerinde personelin adı, soyadı ve görevlendirildiği işlerin ayrıntılı olarak yer aldığı listeler düzenlenerek ödemelerin yapılmasının sağlanacağı belirtilmiştir. Arazi tazminatı ödeme evraklarının gerçek durumu tevsik edecek şekilde düzenlenmesi önem arz etmektedir.

BULGU 27: İşçilerin Kanunda Belirtilen Yıllık İzinlerinin Kullanılmaması

Kurumda çalışan işçilerin sosyal hakları olan yıllık ücretli izinlerinin zamanında düzenli olarak kullanılmadığı ve bu nedenle birikmiş yıllık izin sürelerinin bulunduğu görülmüştür.

Anayasa'nın "Çalışma şartları ve dinlenme hakkı" başlıklı 50'nci maddesinde; dinlenmenin çalışanların hakkı olduğu ve bu haklar ile şartlarının kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 53'üncü maddesinde işçilere yıllık izin verileceği ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği; 56'ncı maddesinde yıllık iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu; 59'uncu maddesinde iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin, sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği; 60'ıncı maddesinde yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, yıllık izninin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ile işverence tutulması zorunlu kayıtların şekline ilişkin hususların ilgili Bakanlık tarafından hazırlanacak bir Yönetmelik ile gösterileceği belirtilmiştir.

Bu Kanun hükmüne istinaden 03.03.2004 tarih ve 25391 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde de yıllık izinlerin kullanımı ile ilgili olarak İş Kanunu'na benzer düzenlemeler yapılmıştır.

Aynı Kanun'un 103'üncü maddesinde ise yıllık ücretli izni bu Kanun'un 56'ncı maddesine aykırı olarak bölen veya hak edilmiş izni kullanmadan iş sözleşmesinin sona ermesi halinde bu izne ait ücreti ödemeyen veya belirtilen Yönetmelik'in esas ve usullerine aykırı olarak izin kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi için ikiyüzyirmi Türk Lirası (2022 yılında 555 TL) idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Ayrıca Cumhurbaşkanlığının 30.06.2021 tarih ve 31527 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Tasarruf Tedbirleri konulu 2021/14 sayılı Genelge'sinde; 4857 sayılı Kanun kapsamında çalışan işçilerin yıl içinde kazandıkları yıllık ücretli izin sürelerinin ilgili yıl içerisinde, önceki yıllarda hak kazanıp kullanmadıkları yıllık izin sürelerinin de yürütülen hizmetlerde aksamaya sebep olmayacak şekilde azami üç yıl içerisinde kullandırılması gerektiği belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan düzenlemelere göre işverenin yıllık izinleri kullandırma yükümlülüğünü yerine getirmemesi ve işçinin de izin hakkından feragat etmesi mümkün değildir. Diğer taraftan işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları ücrete dönüşmekte ve yıllık izin karşılığı yapılacak olan bu ücret ödemesi de işçinin son ücreti üzerinden yapılacağından yüksek tutarlarda ödeme yapılmasına neden olmaktadır. Ayrıca Anayasal bir hak olan yıllık izinlerin

kullandırılmaması durumunda idareler, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 103'üncü maddesi gereğince idari para cezası ile karşı karşıya kalabilmektedir.

Yapılan incelemede, Kurumda görev alan kadrolu 409 işçiden 21'inin 300 ile 500 gün arasında, 65'inin 200 ile 300 gün arasında, 154'ünün 100 ile 200 gün arasında, 103'ünü 50 ile 100 gün arasında kullanmadığı izinlerinin olduğu tespit edilmiştir. Bu işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları işçinin son ücreti dikkate alınarak izin ücreti ödeneceğinden idareler açısından öngörülemeyen giderlerin ortaya çıkmasına neden olacaktır.

Söz konusu tespite Kuruma ilişkin 2018 ve 2019 yılları Sayıştay Denetim Raporları'nda yer verilmesine ve Kurum tarafından işçi personele yönelik izinlerin düzenli olarak kullandırılacağı ifade edilmesine rağmen işbu rapor dönemi sonuna kadar düzeltici işlem tesis edilmemiştir.

Belirtilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar çerçevesinde Kurumda çalışan işçilerin yıllık ücretli izinlerinin, mevzuata uygunluk ve Kuruma ek mali külfet getirmemesi amacıyla biriktirilmeden, zamanında ve düzenli olarak kullandırılması sağlanmalıdır.

BULGU 28: Sosyal Denge Sözleşmesinin Konusu Dışında Hükümler İçermesi

Antalya Su ve Atıksu İdaresi Genel Müdürlüğü ile en çok üyeye sahip kamu görevlileri sendikası arasında imzalanan ve yapılan protokol ile süresi uzatılarak 2022 yılını da kapsayan sosyal denge sözleşmesinin incelenmesi neticesinde; söz konusu sözleşmede mevzuata aykırı hükümlerin yer aldığı görülmüştür.

Anayasa'nın 128'inci maddesinde, memur ve diğer kamu görevlilerinin aylık ve ödenekleri ile diğer özlük işlerinin kanunla düzenleneceği, malî ve sosyal haklara ilişkin toplu sözleşme hükümlerinin ise saklı olduğu belirtilmiştir.

Mahalli idarelerde düzenlenen sosyal denge sözleşmelerinin yasal dayanaklarını oluşturan gerek 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'nun 32'nci maddesinde gerekse de 375 sayılı KHK'nin Ek 15'inci maddesinde; belediyelerin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine hangi usul ve esaslarda sosyal denge tazminatı ödenebileceği, ödenecek tazminatın aylık tavan tutarının nasıl belirleneceği ile ilgili hükümlere yer verilmiş, bunun dışında çeşitli düzenlemeler yapılabileceğine ilişkin herhangi bir kayda yer verilmemiştir.

Ayrıca, 4688 sayılı Kanun'un 32'nci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesinde; bu sözleşmenin Kanun'un uygulanması bakımından toplu sözleşme sayılmayacağı ve bu kapsamda Kamu Görevlileri Hakem Kuruluna başvurulamayacağı belirtilerek sosyal denge sözleşmesinin 4688 sayılı Kanun kapsamında toplu sözleşme olarak sayılmayacağı hüküm altına alınmıştır.

6'ncı Dönem Toplu Sözleşme'nin Genel Hükümler başlıklı birinci kısmının 1'inci maddesinin ikinci fıkrasında ise söz konusu kararda düzenlenmeyen mali ve sosyal haklar hakkında ilgili mevzuat hükümlerinin uygulanmasına devam olunacağı ifade edilmiştir.

İlgili düzenlemelere rağmen bulgu konusu sosyal denge sözleşmesinde yer alan hükümlerde sosyal denge tazminat tutarının dışında çeşitli düzenlemelere yer verildiği tespit edilmiştir. Sözleşmenin 7'nci maddesinde yer alan ulaşım yardımı ile Ramazan Bayramı, Kurban Bayramı ve Yılbaşında yapılması ifade edilen yardımlar sosyal denge sözleşmesinde yer almaması gereken ve bu yönüyle yasal dayanaktan yoksun hükümlerdir.

Her ne kadar İdare tarafından yapılan işlemlerin mevzuat çerçevesinde yürütüldüğü ifade edilmiş ise de ilgili Kanun uyarınca imzalanan sosyal denge sözleşmesi bir toplu sözleşme niteliğinde değildir. Sosyal denge tazminat miktarının belirlenen sınırlar içerisinde kalınarak tespit edilmesine ilişkin bir sözleşmede konusu dışında düzenlemelere yer verilmesi hukuken uygun değildir.

BULGU 29: İlave Tediye Ödemelerinin Aylara Bölünerek Ödenmesi

ASAT Genel Müdürlüğü bünyesinde işçi kadrosunda çalışan personellere yapılan ilave tediye mevzuata aykırı şekilde aylara bölünerek ödendiği görülmüştür.

6772 sayılı Devlet ve Ona Bağlı Müesseselerde Çalışan İşçilere İlave Tediye Yapılması ve 6452 Sayılı Kanunla 6212 Sayılı Kanunun 2 nci Maddesinin Kaldırılması Hakkında Kanun'un 1'inci maddesinde; belediyeler ve bunlara bağlı teşekküllerde çalışan işçi vasfında olan kimselere, ücret sistemleri ne olursa olsun, her yıl için birer aylık istihkakları tutarında ilave tediye yapılacağı, 3'üncü maddesinde ise birinci ve ikinci maddelerde yazılı olan işçilere mezkur maddeler gereğince yapılan tediyelemlerden ayrı olarak her yıl için bir aylık istihkakları tutarını geçmemek üzere Cumhurbaşkanı kararıyla aynı nispette bir ilave tediye daha yapılabileceği hüküm altına alınmıştır.

Aynı Kanun'un 4'üncü maddesinde, yapılacak tediyelemlerin zamanının Cumhurbaşkanınca tesbit olunacağı, aylık istihkakların hesabında fazla mesai, evlilik, çocuk

zamları veya primleri, aynı yardımlar, hafta ve genel tatil ücretleri gibi esas ücrete munzam tediyeelerin nazarı itibara alınmayacağı ifade edilmiştir.

24.06.2022 tarih ve 31876 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Kararı'nda ise 2022 yılında verilecek ilave tediyein birinci yarısının 04.07.2022 tarihinde, diğer yarısının da 16.12.2022 tarihinde ödenmesine 6772 sayılı Kanunun ilgili maddeleri gereğince karar verildiği belirtilmiştir.

ASAT Genel Müdürlüğü personel ödemelerinin incelenmesi neticesinde, işçilere yapılan ilave tediye ödemelerinin yıllık toplam tutarının on iki aya bölünmesi suretiyle ödendiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından yeni yapılacak toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde gerekli düzenlemelerin yapılacağı ifade edilmiştir. Yapılan ilave tediye ödemelerinde mevzuat doğrultusunda hareket edilmesi gerekmektedir.

BULGU 30: İçme Suyu ve Atık Su Arıtma Tesislerinde Kullanılan Elektrik Abone Grubu Tarifesinin Uygun Belirlenmemesi

Bazı içme suyu ve atık su arıtma tesisleri için sanayi abone grubu yerine ticarethane abone grubu üzerinden elektrik bedeli ödendiği tespit edilmiştir.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu'nun 5999-3 sayılı Kararı ile 31.12.2015 tarih ve 29579 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Dağıtım Lisansı Sahibi Tüzel Kişiler ve Görevli Tedarik Şirketlerinin Tarife Uygulamalarına İlişkin Usul ve Esaslar'ın 3'üncü maddesinde sanayi abone grubunun; 7'nci maddesinde ise ticarethane abone grubunun tanımı yapılmıştır.

Mezkûr Usul ve Esaslar'ın "Sanayi abone grubu" başlıklı 3'üncü maddesinin yedinci fıkrasında; gerekli ölçü düzenini sağlamaları ve arıtma tesisi olduklarını ilgili mercilerce belgelemeleri halinde, çevre ve insan sağlığını korumak üzere içme suyu ve alıcı ortama verilen sıvı, gaz ve katı zehirli ve zararlı atıkların arıtılması amacıyla kurulan arıtma tesislerinin sanayi abone grubunda değerlendirileceği ifade edilmiştir.

Anılan mevzuatın 7'nci maddesinde ise; bu Usul ve Esaslar'da tanımlanan diğer ana ve alt abone grupları kapsamına girmeyen tüm tüketicilerin ticarethane abone grubu kapsamında olduğu belirtilmiştir.

Mevcut durumda, içme suyu ve atık su arıtma tesislerine ait bazı elektrik faturalarının sanayi abone grubu yerine daha yüksek olan ticarethane abone grubundan tarifelendirilmekte ve ödenmekte olduğu tespit edilmiştir.

Kamu idaresince, bulguda belirtilen hatalı tarifelendirmelerin düzeltilmesi yönünde gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir.

İdareye ait içme suyu ve atık su arıtma tesislerinin sanayi abone grubu tarifesinden elektrik enerjisi temin etmesi gerektiği açıktır. Ayrıca, arıtma tesislerine ham su pompalayan ve entegre tesis niteliğinde olan terfi merkezlerinin de arıtma tesislerinin mütemmim cüzü olması nedeniyle sanayi abone grubu içerisinde yer alması gerekmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK-1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Yağmur Sularının Uzaklaştırılmasına İlişkin Harcamaların Antalya Büyükşehir Belediyesinden Tahsil Edilmemesi	2021	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus “Diğer Bulgular” bölümünün 10 numaralı maddesinde “Yağmur Sularının Uzaklaştırılması ve Dere Islahı İşlemleri İçin Yapılan Harcamaların Büyükşehir Belediyesinden Tahsilatının Yapılmaması” başlığıyla bulgu konusu yapılmıştır.
Yapım İşlerinde Uygulama Projesi Hazırlama Zorunluluğuna Uymadan Ön ve Kesin Proje Üzerinden İhaleye Çıkılması	2021	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus “Diğer Bulgular” bölümünün 15 numaralı maddesinde “Yapım İşlerinde Uygulama Projesi veya Kesin Proje Hazırlama Zorunluluğuna Uymadan Ön Proje Üzerinden İhaleye Çıkılması” başlığıyla bulgu konusu yapılmıştır.

İdarenin Mülkiyetinde veya Sorumluluğunda Bulunan Bazı Taşınmazların Amaç Dışı Kullanılması	2021	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus “Diğer Bulgular” bölümünün 12 numaralı maddesinde “İdarenin Mülkiyetinde veya Sorumluluğunda Bulunan Bazı Taşınmazların Fiilli İşgal Altında Olması” başlığıyla bulgu konusu yapılmıştır.
---	------	--------------------	--